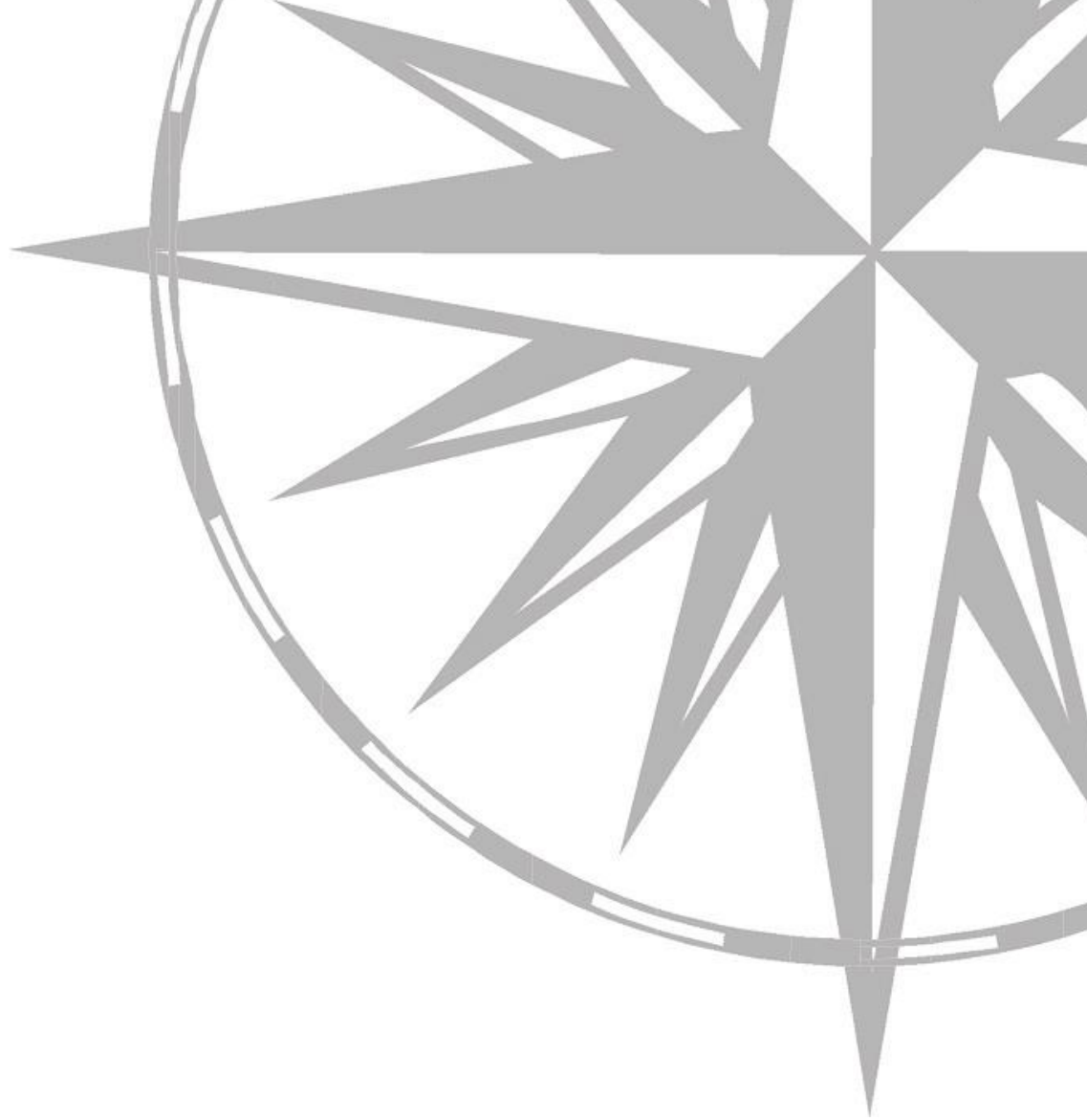

NAVIGÁTOR
bezpečného úvěru

NAVIGÁTOR BEZPEČNÉHO ÚVĚRU 2015

24. listopadu 2015

FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

Obsah

Úvodní slovo prof. Mejstříka	4
1. Navigátor bezpečného úvěru	5
2. Definice zodpovědného úvěrování.....	6
2.1 Definice zodpovědného zapůjčování.....	7
2.1.1. Hodnocení bonity klienta	7
2.1.2. Hodnocení vhodnosti produktu	8
2.2. Definice zodpovědného vypůjčování (responsible borrowing).....	8
2.3. Definice bezpečnosti	10
2.3.1. Stávající definice bezpečnosti.....	10
2.3.2. Definice bezpečnosti úvěrových produktů	10
2.4 Definice zodpovědného úvěrování 2016.....	12
2.4.1 Rozšíření definice zodpovědného vypůjčování pro rok 2016.....	12
2.4.2 Rozšíření definice zodpovědného zapůjčování pro rok 2016.....	12
2.4.3 Definice optimálního úvěrového produktu pro rok 2016	13
3. Metodologie Navigátoru bezpečného úvěru 2015.....	14
3.3 Metodologie konstrukce Navigátoru bezpečného úvěru.....	15
3.3.1 Konstrukce Navigátoru	15
3.3.2 Potenciální věřitel (nabídková strana).....	16
3.3.3 Ex-ante parametry úvěru (produktový design)	19
3.3.4 Kritéria pro Navigátora 2015	22
3.3.5 Ex-post parametry úvěru.....	23
3.3.6 Žadatelé o úvěr (poptávková strana)	25
3.3.7 Nástin výpočtu hodnoty Navigátoru	25
3.3.8 Navigátor bezpečného úvěru 2015 versus 2014	28
4. Trh spotřebitelských úvěrů 2015.....	29
4.1 Trh spotřebitelských úvěrů v roce 2015 v ČR	29
Nebankovní spotřebitelské úvěry.....	31
Bankovní spotřebitelské úvěry	32
Trh spotřebitelských úvěrů pohledem poskytujících subjektů.....	34
4.2 Trh spotřebitelských úvěrů v roce 2015 v EU	35

5. Očekávané legislativní změny a jejich dopad na trh spotřebitelských úvěrů.....	36
6. Výsledky Navigátoru bezpečného úvěru 2015	42
6.1. Výsledky Navigátoru pro úvěr na 30 tis. Kč	44
6.2. Výsledky Navigátoru pro úvěr na 100 tis. Kč	46
6.3. Celkové výsledky Navigátoru 2014.....	48
8. Závěr Studie Navigátor bezpečného úvěru 2015	48
10. Přílohy.....	51
9.2. Výsledky průzkumu mezi poskytovateli spotřebitelských úvěrů.....	58

Úvodní slovo prof. Mejstříka

Vážení čtenáři,

v rukách držíte již 5 studií „Navigátor bezpečného úvěru“. Po pět let zkoumáme, analyzujeme a pomáháme na jedné straně spotřebitelům, kteří si chtějí půjčit peníze, nebo kteří mají problém s jejich splácením na jedné straně, a společnostem, které peníze půjčují, a chtějí se přitom chovat rozumně, slušně a odpovědně, na straně druhé. A hlavně - varujeme před těmi, kteří se takto nechovají. Naším posláním je pomoci spotřebitelům, pokud už půjčku potřebují, vybrat si správného poskytovatele.¹

Často se nás lidé ptají na to, jaký je dnes základní rozdíl mezi bezpečnými (rozuměj slušnými) poskytovateli úvěru a mezi těmi rizikovými, nebo dokonce rovnou úvěrovými predátory. Asi bychom našli mnoho faktorů, ale pro nás je na prvním místě v rozlišení jednoduchá poučka: zatímco bezpečný a zodpovědný poskytovatel úvěru peníze půjčuje s vírou, že je spotřebitel vrátí ve formě pravidelných splátek a on z toho bude mít zisk v podobě transparentně definovaného úvěru, predátoři peníze půjčují s tím, že dopředu doufají, že spotřebitel nebude schopen pravidelně splácet, a oni tak budou bohatnout na sankcích a dalších poplatcích, nebo jsou jejich úroky a poplatky tak vysoké, že i když se vysoké procento klientů dostane do problémů se splácením, stále na tom velice dobře vydělávají.

Pátý ročník Navigátora bezpečného úvěru je do jisté míry přelomový. Zatímco dříve jsme se zaměřovali na spotřebitele a snažili jsme se jim vysvětlit základní parametry – tedy jak si půjčit, za jakých podmínek, a dávali jsme jim i návod od koho si půjčit (a od koho rozhodně ne), postupem doby jsme začali více působit také směrem k samotným poskytovatelům úvěrů. Cílenou a dlouhodobou prací s nimi jsme kultivovali trh. V době, kdy jsme s naším projektem začínali, bylo prostředí spotřebitelských úvěrů zcela jiné. Bezpečnostní standardy, na které se dnes spotřebitel může spolehnout u takzvaných bezpečných poskytovatelů úvěru a které jsme pomáhali nastolit, byly ještě jen vzdálenou minulostí. Spotřebitelé si dnes mohou půjčovat mnohem bezpečněji (a pravda také výhodněji) než tomu bylo v roce 2010. Přesto by neměli ztrácet opatrnost a základní pravidla, která opakujeme stále a vždy, platí i dnes.

V jednání je v současné době (listopad 2015) návrh zákona o spotřebitelském úvěru. I tomu se v letošní studii věnujeme a to měrou, která vyzdvihuje jeho význam. Pokud se jej podaří projednat, schválit, pokud vstoupí v platnost, pročistí trh spotřebitelských úvěrů nejpodstatněji za dobu posledních 25 let. Zmenší se počet poskytovatelů úvěru, ti zbývající budou nejen pod licenci České národní banky, která bude vyžadovat mnohem přísnější podmínky, ale bude také efektivnější ve vynucování jejich dodržování.

To vše neznamená, že by Navigátor bezpečného úvěru ztratil v dalších letech svůj význam a měl by zaniknout. Naopak. I v případě nového platného zákona bude mít mnoho práce – se sledováním vlivů legislativy na trh spotřebitelských úvěrů, s důrazem na kontroly u licencovaných subjektů a tvrdou represí u těch, kdo by snad chtěl úvěry půjčovat i bez licence, nebo jinak zákon obcházet. A stále zde bude důležitý úkol v podobě edukace spotřebitelů (například v oblasti nové legislativy).

Prof. Michal Mejstřík

¹ [Naším posláním naopak není varovat před půjčkami. Jsme si vědomi toho, že lidé se dostávají do různých životních situací a ne vždy je možné se půjčkám vyhnout. O to víc by ale lidé měli být ostražití. V těchto situacích se snažíme maximálně pomoci. Věříme, že pokud si zodpovědný klient vybere dobré věřitele a správný produkt, vše může proběhnout “na výbornou” a bez komplikací.](#)

1. Navigátor bezpečného úvěru

Navigátor bezpečného úvěru každoročně mapuje trh spotřebitelských úvěrů od roku 2011, letos se tedy jedná již o pátý ročník studie, která je nedílnou součástí Navigátora bezpečného úvěru (dále též „NBÚ“ či „Navigátor“).

Projekt Navigátor bezpečného úvěru má tři základní cíle:

- i) zmapovat a popsat český trh spotřebitelských půjček
- ii) posoudit kvalitu jednotlivých poskytovatelů
- iii) nabídnout veřejnosti nástroj, díky němuž se dají finanční instituce jednoduše porovnat, a přispět tak ke zlepšení úrovně finanční gramotnosti v ČR.

Řešení projektu probíhá ve spolupráci Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy s poradenskou společností EEIP, a. s. Závěry tohoto projektu včetně jeho prezentace v médiích jsou k dispozici odborné i laické veřejnosti na webové stránce www.navigatoruveru.cz.

Předkládaná studie se zabývá problematikou zadlužování v širším kontextu s primárním důrazem na trh spotřebitelských úvěrů v České republice. Studie analyzuje definici bezpečného úvěru a využívá nástroj hodnocení, tzv. Navigátor bezpečného úvěru, který hodnotí bankovní i nebankovní spotřebitelské úvěry v ČR včetně vzorku poskytovatelů, kteří jsou pod minimálním dohledem regulátorů. Metodologie Navigátora 2015 navazuje na předchozí ročníky, avšak dochází k metodologickým úpravám za účelem pokrytí širšího spektra specifik spotřebitelských půjček a především v reakci na vývoj na trhu, kde především mezi zodpovědnými věřiteli začíná hrát čím dál menší roli cena produktu, ale produkty se liší inovacemi, které poskytují klientům větší flexibilitu a tím i bezpečnost. Konkrétní metodologické změny jsou popsány v kapitole Metodologie konstrukce Navigátora bezpečného úvěru.

2. Definice zodpovědného úvěrování

Pojem zodpovědné úvěrování je klíčovým termínem pro celou konstrukci Studie i projektu Navigátor bezpečného úvěru. Vzhledem k vývoji na trhu spotřebitelských úvěrů, kde některé základní prvky bezpečnosti jsou dnes již běžným standardem, bude zapotřebí definici zodpovědného úvěrování upřesnit a rozšířit. Definice stále bude vycházet ze stejného základu jako v předchozích ročnících NBÚ, tedy předpokladu zodpovědného přístupu k úvěru jak ze strany věřitele, tak ze strany dlužníka. Bude však zapotřebí zvolit přísnější měřítko k hodnocení bezpečnosti, včetně zařazení nové škály faktorů, které klientovi přináší přidanou hodnotu ve formě větší flexibility, nižších nefinančních nákladů a dalších inovativních faktorů, které jdou nad rámec původní definice bezpečnosti.

Pro účely této Studie je vhodné připomenout, že stejně jako v předchozích ročnících rozlišujeme zodpovědné úvěrování ze strany dlužníka a ze strany věřitele, přičemž zodpovědné úvěrování předpokládá zodpovědný přístup z obou stran.

- 1) zodpovědné úvěrování ze strany věřitele (responsible lending, přesnější překlad je tudíž zodpovědné zapůjčování)
- 2) zodpovědné úvěrování ze strany dlužníka (responsible borrowing, přesnější překlad je tudíž zodpovědné vypůjčování).

Výše uvedené definice indikují, že zatímco zodpovědné zapůjčování se týká nabídky úvěrů (ze strany jejich poskytovatelů), zodpovědné vypůjčování se týká poptávky po úvěrech (ze strany příjemců úvěrů). S ohledem na výše uvedené definice, zodpovědné úvěrování implikuje „férovou hru“ na obou stranách a zodpovědné vypůjčování je nezbytným protějškem úvěrového zapůjčování, neboť poskytovatelé úvěru jsou závislí na správných a úplných informacích od potenciálního dlužníka. Na konci roku 2014 se pod záštitou Evropské komise konala konference „*Emerging challenges in retail finance and consumer policy*“², která se, mimo jiné, zaměřila na oblast úvěrů v aktuální potřebě ochrany spotřebitele. Ze závěrů konference vyplývá, že kromě standardních prvků bezpečnosti a odpovědnosti v oblasti úvěrových produktů je nezbytné zaměřit se také na některé nové aspekty, respektive definici jako takovou rozšířit o další parametry.

Mezi ně patří především:

1. jednoduchost a srozumitelnost finančních produktů pro spotřebitele,
2. propojení finančních produktů s individuálními potřebami spotřebitele,
3. forma „smart produktů“, které jsou schopny aktuálně a automaticky reagovat na potřeby a možnosti klientů.

Podle Evropské komise je potřeba při tvorbě finančních produktů výrazněji využívat behaviorální ekonomie, a tu promítat do nastavení služeb.

Evropská komise ve své zprávě upozorňuje, že problém předlužení má důsledky nejen na dotčené domácnosti, ale také na finanční sektor jako takový, respektive na zdraví celé národní, popřípadě unijní ekonomiky.

² http://ec.europa.eu/internal_market/conferences/2014/1118-retail-finance/docs/141118-retail-finance-final-report_en.pdf

Proto, mimo jiné, Evropská komise zvažuje ve střednědobém horizontu přijetí jednotné metodiky a postupu v oblasti zodpovědného úvěrování.

Zodpovědné úvěrování je třeba chápat v širším kontextu v rámci problému předluženosti obyvatelstva. Pro efektivní řešení předluženosti je vhodné tento problém rozdělit na dvě základní oblasti: prevenci (tj. řešení ex-ante) a zmírnění důsledků předlužení (tj. ex-post). Dle studie Civic Consulting of CPEC (2013) se ve většině zemí předluženost obyvatelstva definuje buďto právně pomocí insolvenčí nebo ekonomicky, kdy se srovnávají volné příjmy se závazky. Evropská komise také zdůrazňuje, že podpora zodpovědného úvěrování je zásadní nejen pro ochranu samotných spotřebitelů, jejich zájmů a práv, ale že je také zásadní pro zdravě fungující a stabilní ekonomický trh, zajišťující ekonomickou stabilitu nejen v jednotlivých členských zemích, ale také v rámci regionu Evropské unie.

2.1 Definice zodpovědného zapůjčování

Zodpovědné zapůjčování lze definovat ve zkratce jako zodpovědnost věřitele půjčovat takovou výši prostředků dlužníkovi, která nebude znamenat jeho nadměrnou zadluženost.³ Evropská komise v roce 2009 nabídla širší definici: „Zodpovědné zapůjčování znamená, že úvěrové produkty odpovídají potřebám klientů a odrážejí jejich schopnost splácet své dluhy. Toto může být dosaženo v případě vhodného rámce zajišťujícího, že všichni věřitelé a zprostředkovatelé jednají čestně, férově a profesionálně před, během i po uzavření transakce.“

Z pohledu věřitele lze chápat zodpovědné zapůjčování ve dvou hlavních oblastech: správné hodnocení bonity klienta (creditworthiness assessment) a správné vyhodnocení vhodnosti produktu (suitability assessment).

V roce 2014 nicméně Evropská komise upozornila na fakt, že kromě výše popsaného je třeba se zaměřit u zodpovědného zapůjčování i na dostatečné ověření informací o dlužnících ze strany věřitelů. Podle Evropské komise jsou tak klíčové následující specifické aspekty úvěrů:

1. bonita odpovídajícím způsobem zohledňující relevantní faktory, jako jsou kupříkladu příjmy, úspory, majetek, výdaje,
2. ověření informací a to v dostatečné a přiměřené míře,
3. aktuální dostupnost a spolehlivost informací obsažených v úvěrové databázi, respektive registrech

2.1.1. Hodnocení bonity klienta

Správné vyhodnocení bonity klienta je pro poskytnutí úvěru klíčové. V případě, že je bonita potenciálního dlužníka podhodnocena, zvyšuje se pravděpodobnost nesplácení úvěru z jeho strany. Teoreticky by měl mít poskytovatel resp. zprostředkovatel úvěru zájem na tom, aby správně ohodnotil dlužníka a ten úvěr včetně příslušenství řádně splatil. V praxi tomu však tak nemusí být. Evropská komise (2009a) upozorňuje na skutečnost, že poskytovatel i zprostředkovatel úvěru mohou mít odlišnou motivaci v případě, že mají možnost:

- 1) realizace zajištění (kolaterálu) úvěru,
- 2) transferu úvěrového rizika dlužníka pomocí finančních derivátů.

Dále mají poskytovatel i zprostředkovatel úvěrů motivaci neprovádět řádné hodnocení bonity klienta za účelem urychlení procesu a získání tudíž více klientů implikující vyšší vyplacené provize. Podobnou

³ <http://www.dictionaryofrealestate.com/definition/responsible-lending.html> - odkaz není aktivní

motivaci mohou mít i zaměstnanci finančních institucí, kteří jsou odměňováni za počet a objem uzavřených úvěrů, nikoliv však za následující průběh úvěrového případu.

Podobné situace se vyskytují i na českém trhu, tj. že finanční instituce poskytne úvěr i dlužníkovi s nízkou bonitou a ex-ante předpokladem, že dlužník úvěr nesplatí. V tomto případě věřitel bude obvykle realizovat zástavu k úvěru jako například počítač, domácí elektroniku apod. V této souvislosti lze upozornit na skutečnost, že někteří poskytovatelé úvěrů resp. jejich zástupci nabízejí uzavření smlouvy s dlužníkem v místě jeho bydliště, tj. zmapují hodnotu věcí, které lze zabavit v případě nesplácení dlužníka v rámci exekuce. Poskytování úvěrů nebonitním dlužníkům je však v rozporu s Memorandem ČLFA k ochraně spotřebitele při poskytování spotřebitelských úvěrů.

2.1.2. Hodnocení vhodnosti produktu

Kromě hodnocení bonity dlužníka je nezbytné provést i hodnocení vhodnosti produktu pro dlužníka, které lze sledovat ve dvou rovinách:

- 1) vhodnost designu produktu,
- 2) vhodnost produktu pro daného dlužníka.

V případě designu produktu se jedná zejména o finanční inovace úvěrových produktů v posledních letech, které byly pozorovány v USA a v některých státech EU, postupně přitom narůstá jejich význam a uplatňování také v ČR.

Navzdory tomu, že v některých státech EU existují zákonné limity na finanční ukazatele typu hodnota úvěru k hodnotě zástavy (loan-to-value ratio) nebo hodnota úvěru k příjmu dlužníka (loan-to-income ratio), v praxi nebyly tyto zákonné normy vždy dodržovány.

Evropská komise opakovaně upozorňuje na prostor pro značné zlepšení v oblasti hodnocení vhodnosti produktů pro konkrétní klienty, včetně možnosti zapojení sofistikovaných systémů. Příkladem může být nalákání klientů na nízkou počáteční úrokovou sazbu (teaser rate), kterou klient bude platit pouze relativně krátkou dobu a následně bude muset refinancovat úvěr za sazbu vyšší, což mu může způsobit problémy se splácením (to se stalo během krize v USA). Dalším příkladem je poskytování úvěrů v cizích měnách, které způsobilo problémy v Maďarsku a pobaltských zemích (zadluženost domácností v zahraniční měně není v České republice problémem).

Při hodnocení bonity klienta by poskytovatel resp. zprostředkovatel úvěru měl hodnotit například následující kritéria (Evropská komise, 2009b):

- 1) hodnota úvěru k hodnotě zástavy (loan-to-value ratio),
- 2) hodnota úvěru k příjmu dlužníka (loan-to-income ratio),
- 3) účel smlouvy,
- 4) typ a splatnost úvěru,
- 5) plány odchodu do předčasného důchodu,
- 6) přístup k pevné/variabilní úrokové sazbě na úvěr,
- 7) věk,
- 8) schopnost spořit v minulosti i do budoucnosti.

2.2. Definice zodpovědného vypůjčování (responsible borrowing)

Zodpovědné vypůjčování znamená, že „jedinci mající zájem o úvěrové produkty vyvinou úsilí získat informace o nabízených produktech, budou čestní při poskytování informací o jejich finanční situaci vůči věřiteli nebo úvěrovému zprostředkovateli a budou brát v úvahu jejich osobní a finanční okolnosti při rozhodování“ (Evropská komise, 2009a, s. 10).

Důsledkem by tudíž mělo být, že si vypůjčovatel (tj. dlužník) vybere úvěrový produkt, který pro něj bude nejvhodnější a bude nižší pravděpodobnost nesplácení z jeho strany. V případě, že dlužníci nebudou tento princip dodržovat, dojde ke snížení potenciálních efektů plynoucích ze zodpovědného zapůjčování od finančních institucí.

V této souvislosti je třeba rozlišovat mezi dvěma typy potenciálních dlužníků, kteří nepravdivě uvedou některé informace o jejich osobě během schvalovacího procesu:

- 1) klient, který záměrně uvede nepravdivé informace za účelem získání úvěru;
- 2) klient, který uvede nepravdivé informace z důvodu neznalosti či nedbalosti (tj. nepodvádí vědomě).

Jak vyplývá z výše uvedené klasifikace klientů, nemusí vždy platit, že vzdělaný zákazník si vždy půjčuje obezřetně. Je totiž možné, že takovýto zákazník záměrně uvede nepravdivé informace v žádosti o úvěr, aby požadovaný úvěr získal, ačkoliv by na něj jinak neměl nárok. Zodpovědné vypůjčování je proto úzce spojeno s poskytnutím správných, úplných a dostatečných informací ze strany dlužníka poskytovateli úvěru (a pochopitelně naopak). Naopak nezodpovědné přijmutí úvěrových produktů následované neschopností dlužníka splácet bývá někdy označováno jako jeden z faktorů, které přispěly ke globální finanční krizi (Evropská komise, 2009a).

Obecně lze konstatovat, že nutnou podmínkou pro zodpovědné vypůjčování je finanční gramotnost, neboť vzdělaní zákazníci obvykle lépe rozumí svojí finanční situaci a vyhodnotí proto lépe, která nabídka je pro ně nejvýhodnější (Evropská komise, 2007). Na nízkou úroveň finanční gramotnosti obyvatelstva v ČR upozorňuje například ČNB (2010b), ING (2012), Mejstřík, Teplý (2011), NERV (2011) nebo Teplý (2012).

Existuje několik zásad pro zodpovědné vypůjčování a zapůjčování, například Navigátor (2012) nabízí následující patero zodpovědného vypůjčování:

1) Půjčujte si jen u značkových společností.

Oslovte co nejvíce kvalitních úvěrových společností a srovnajte nejen finanční kritérium (tedy o kolik celkem půjčku přeplatíte), ale také nefinanční kritéria, tedy podmínky ve smlouvě, které se týkají především sankcí v případě včasného nesplácení a podobně. A jak poznáte kvalitní úvěrovou společnost? Obecně se to dá specifikovat jako banky a společnosti sdružené v České leasingové a finanční asociaci, tedy instituce určitým způsobem kontrolované. V lepším případě subjekty pod kontrolou České národní banky.

2) Než cokoli podepíšete, přečtěte si to.

Pokud smlouvám či jiným závazkům nerozumíte, nepodepisujte je na místě. Vždy máte možnost vzít si takový materiál domů, a tam jej v klidu a po poradě s dalšími lidmi, prostudovat.

3) Pokud vám značkové společnosti půjčku nedají, je to znamení, že pravděpodobně nebudete schopni ji splácet.

Nabídka od lichvářů vám nepomůže, ale naopak ještě více ublíží.

4) Pokud se dostanete do problémů se splácením, obraťte se v první řadě na společnost, od které úvěr máte, a pokuste se s ní dohodnout na změně výše splátek či odkladu.

Nepůjčujte si jen proto, abyste splatili dluh. V takovém případě se dostanete do spirály a nedopadne to dobře. Dříve nebo později skončíte u lichváře, který vás připraví o vše. Právě ty takzvané značkové společnosti mají nástroje, jak vám jako klientovi v těchto situacích pomoci a mají společný zájem na tom, aby klient takového tíživé období přečkal.

5) Pokud máte problém, řešte jej a pomoc hledejte u odborníků.

V České republice již působí několik neziskových organizací, které se věnují poradenství a řešení finančních problémů rodin.

2.3. Definice bezpečnosti

2.3.1. Stávající definice bezpečnosti

Existují různá pojetí bezpečnosti v oblasti úvěrování. Dosavadní metodologie pro hodnocení bezpečnosti plně nereflkuje posun v oblasti spotřebitelských úvěrů, proto stejně jako u samotné definice zodpovědného úvěrování, dojde v příštích ročnících k rozšíření definice bezpečnosti a především rozšířením hodnotících kritérií na nové inovativní prvky úvěrových smluv, ke kterému již částečně dochází v letošním NBÚ. Například podle organizace Money Advice Service by při zvažování přijmutí úvěru měl dlužník zvažovat následující tři faktory:

- 1) poznat svůj úvěr (být si vědom výše úrokové sazby úvěru a průběhu jeho čerpání),
- 2) poznat svůj limit (být realistický v tom, co si může dovolit nyní a i později),
- 3) poznat svoje možnosti (být si vědom možností v případě změn ovlivňujících splácení úvěru).

Eurofinas (2009) zdůrazňuje důležitost jasných a přehledných informací pro klienta ve třech základních rovinách:

- 1) informace před uzavřením smlouvy (vliv marketingu, informace o poskytovateli úvěru atd.),
- 2) informace o daném produktu,
- 3) informace o potenciálních efektech úvěru na situaci dlužníka (nejen v případně řádného splácení, nýbrž i v případě nesplácení úvěru).

Alternativně lze na bezpečnost pohlížet na základě dvou kritérií (z pohledu klienta):

- 1) procentuální pravděpodobnost finanční nerovnováhy,
- 2) náklady na řešení problému.

Pro správná rozhodnutí by žadatelé o úvěr měli mít přístup k jednoduchým a standardizovaným informacím o kritériích, která ovlivňují jejich volbu (Evropská komise, 2009b). Příklady takovýchto kritérií jsou následující:

- 1) cena úvěru (úroková sazba a poplatky),
- 2) délka úvěru (splatnost úvěru),
- 3) riziko (například navýšení variabilní sazby),
- 4) zajištění,
- 5) následky v případě nesplácení.

2.3.2. Definice bezpečnosti úvěrových produktů

Jak je patrné z výše uvedených definic bezpečného úvěru, existuje celá řada víceméně vhodných kritérií. Pro účely naší studie navrhneme následující definici bezpečného úvěru z pohledu žadatele o úvěr:

- 1) znám kvalitu svého věřitele (nabídková strana úvěru),
- 2) chápu parametry svého úvěru (produktový design),
- 3) chápu důsledky splácení i nesplácení úvěru (poptávková strana úvěru).

Tři výše uvedené charakteristiky pokrývají tři klíčové oblasti úvěrového trhu: nabídku, produktový design a poptávku.

Pro účely hodnocení subjektů v NBÚ se soustředíme na hodnocení bezpečnosti z pohledu věřitele, tedy zodpovědné zapůjčování. K zodpovědnému vypůjčování přispívá Navigátor svou edukativní funkcí zvyšováním finanční gramotnosti a jednoduchými návody pro klienty-dlužníky, jak k spotřebitelskému úvěru přistupovat.

2.4 Definice zodpovědného úvěrování 2016

Jak již bylo zmíněno výše, vzhledem ke změnám, které nastaly na trhu spotřebitelských úvěrů a ještě podstatnějším změnám, které pravděpodobně přinese nový zákon o spotřebitelském úvěru, bude potřeba v některých částech upřesnit samotnou definici zodpovědného úvěrování a především rozšířit hodnotící kritéria tak, aby obsahovala nové parametry, které se dnes jeví jako nezbytná součást definice zodpovědného úvěrování. Proto Navigátor bezpečného úvěru přichází s rozšířenými definicemi a novou metodologií, která v sobě v maximální možné míře zahrnuje současné potřeby a výzvy.

2.4.1 Rozšíření definice zodpovědného vypůjčování pro rok 2016

Z pohledu těch, kdo si peníze vypůjčují je potřeba nevnímat již kvalitu věřitele, produktový design a následky nesplácení. K běžným standardům úvěrových produktů se přidaly další, které je potřeba brát v potaz.

„Bezpečné úvěrování předpokládá, že dlužník zná kvalitu svého věřitele, chápe parametry svého úvěru a důsledky splácení i nesplácení úvěru. Při přijímání úvěru si spotřebitel umí jednoduchým způsobem spočítat skutečnou cenu úvěru. Ve svém rozhodovacím procesu zohledňuje také efektivnost poskytovaného úvěru. Jeho součástí je kromě ceny úvěru a případného rizika sankcí také další přidaná hodnota, kterou úvěr poskytovateli přináší, ať již v oblasti inovací, doplňkových služeb či dalších parametrů produktu.“

2.4.2 Rozšíření definice zodpovědného zapůjčování pro rok 2016

Z pohledu těch, kdo úvěr poskytují, je definice zodpovědného půjčování dána do značné míry poptávkou na trhu, regulátory trhu, konkurencí, ale také inovačním prostředím a dalšími vnějšími vlivy. Zodpovědný poskytovatel úvěru dnes již není ten, kdo transparentně uvádí skutečnou cenu produktu, to je jen základní parametr, který uvozuje produkt jako takový, ale ten, kdo vnímá úvěrový produkt v celé jeho šíři a spotřebiteli nabízí moderní produkt, který umožňuje čerpat to nejlepší v aktuální nabídce, a to jak v oblasti cenotvorby, tak také bezpečnosti, či takzvaných „smart funkcích“.

Při konstrukci nové definice zodpovědného zapůjčování vychází Navigátor bezpečného úvěru z definic již dříve předeslaných Evropskou komisí.

„Zodpovědné zapůjčování znamená, že úvěrové produkty odpovídají potřebám klientů a odrážejí jejich schopnost splácet své dluhy, k čemuž dochází díky jednoduchému a srozumitelnému nastavení finančních produktů, čestného, férového a profesionálního jednání poskytovatelů úvěru, při maximálním možném využití chytrých služeb a inovací, jejichž cílem je usnadnit individuální využití produktu spotřebiteli a reagovat na jeho aktuální potřeby.“

2.4.3 Definice optimálního úvěrového produktu pro rok 2016

Předchozí definice pak dohromady pomáhají nastavit definici tzv. ideálního úvěrového produktu, ke kterému (o který) by se společnosti, tyto produkty nabízející, měly pro rok 2016 v maximální možné míře snažit. Nejde přitom jen o samotné naplnění jednotlivých parametrů definice, ale jejich naplnění v maximální možné míře.

„Optimální úvěrový produkt v sobě zahrnuje vyvážený poměr bezpečnosti, ceny a inovace při zachování srozumitelnosti a transparentnosti pro spotřebitele, kterému umožňuje individuální nastavení v průběhu celého jeho čerpání s využitím moderních řešení.“

3. Metodologie Navigátoru bezpečného úvěru 2015

Cíle Navigátoru bezpečného úvěru a z nich plynoucí metodologie reaguje na změny na trhu. Těžiště problematiky se postupně posouvá, a tak i Navigátor bezpečného úvěru musí na tyto změny reagovat. Za pětileté působení Navigátoru bezpečného úvěru se mnohé změnilo, částečně k těmto změnám přispěl i Navigátor bezpečného úvěru svou snahou o kultivaci trhu. Navigátor se po celou dobu své existence snaží zvyšovat finanční gramotnost a informovanost spotřebitelů, což přispívá k posilování konkurence na trhu, která se postupně projevuje ve snižování a přibližování cen bezpečných věřitelů a také ve vyšší transparentnosti a zodpovědnějším přístupu věřitelů ke kreditnímu riziku.

Zaznamenali jsme zájem ze strany některých věřitelů o výsledky Navigátoru bezpečného úvěru a snahu zvýšit svou transparentnost a půjčovat zodpovědně v souladu s NBÚ. Dnes je již například standardem on-line kalkulačka s podstatnými parametry úvěru, vyšší standard při poskytování předsmělných informací, méně často bývají využívány rozhodčí doložky, bezpečný segment věřitelů zjišťuje více relevantních informací o klientovi a jeho schopnosti úvěr splácet, neslibuje půjčky bez nahlížení do úvěrových registrů a bez doložení příjmů, transparentněji informuje o možných důsledcích nesplácení apod. Za zmínku stojí vstup společnosti Provident Financial do úvěrového registru, čímž byla splněna nutná podmínka pro zařazení této společnosti mezi bezpečné věřitele v tomto ročníku studie.

Významný vliv na kultivaci trhu má pochopitelně i měnící se legislativa, která postupně reaguje na problémy na trhu spotřebitelských úvěrů a posiluje ochranu spotřebitele. Věřitel musí například nabízet formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru, bylo zakázáno zajištění úvěru směnkou, zastropován úrok z prodlení, zastropována výše náhrady nákladů při předčasném splacení úvěru atd. Tyto legislativní změny vedly také zpracovatele k vyřazení některých parametrů z konstrukce Navigátoru bezpečného úvěru. I když stále existují subjekty, které zákon nedodržují, NBÚ nemá důkazy pro doložení takového faktu a subjekty porušující zákon pochopitelně tyto praktiky dobrovolně nepřiznají. Ponechání těchto parametrů v metodologii je proto neefektivní a Navigátor bezpečného úvěru místo nich přichází s novými parametry, které mají pro klienta přidanou hodnotu a které mají vliv na bezpečnost úvěru. Navigátor se letos proto o něco více zaměřuje na flexibilitu půjček, dostupnost a produktové inovace.

Stále však existuje segment trhu, který používá nekalé praktiky a zneužívá tíživé situace dlužníků. Jedná se o téměř neregulovaný sektor, který je pro Navigátor bezpečného úvěru složité sledovat, proto se snaží na tyto nekalé praktiky alespoň upozorňovat a dávat jednoduchý návod spotřebitelům, na co si při vyřizování spotřebitelského úvěru dávat pozor. Zpracovatelé NBÚ mají velké očekávání od nové právní úpravy spotřebitelských úvěrů, která by měla vstoupit v platnost v průběhu roku 2016 a která by měla zásadním způsobem ovlivnit trh spotřebitelských úvěrů. Hlavní očekávanou změnou je potřeba získání licence k poskytování a zprostředkovávání spotřebitelských úvěrů od České národní banky, což jistě spolu s minimálními kapitálovými požadavky, informační povinností a požadavky na odbornou způsobilost výrazně omezí počet subjektů nabízející spotřebitelské úvěry a alespoň mimo šedou zónu zajistí větší bezpečnost trhu. Na tyto

změny bude muset Navigátor bezpečného úvěru pochopitelně reagovat, a tak nás pravděpodobně čekají v příštím nebo přespříštím ročníku výraznější změny v metodologii.

I přes změny na trhu, které za pětileté působení NBÚ proběhly, základní východiska zůstávají stejná jako v předchozích ročnících. To znamená stále je cílem zmapovat český trh spotřebitelských půjček, posoudit kvalitu jednotlivých poskytovatelů z pohledu bezpečnosti a nabídnout veřejnosti nástroj, díky němuž se dají finanční instituce jednoduše porovnat.

Struktura metodologické části studie se po úvodu a krátké rešerši principů zodpovědného úvěrování věnuje metodologii konstrukce Navigátoru, který je tvořen třemi hlavními kritérii: rating potenciálního věřitele, ex-ante parametry úvěru a ex-post parametry úvěru. Oproti metodologii 2014 došlo k několika změnám, nicméně hlavní struktura zůstává nezměněna a bodové výsledky zůstávají meziročně porovnatelné.

3.3 Metodologie konstrukce Navigátoru bezpečného úvěru

Popsaná metodologie vychází z výše uvedené definice bezpečného úvěru a zaměřuje se na jeho tři aspekty: hodnocení potenciálního věřitele (nabídková strana), ex-ante parametry úvěru (produktový design) a ex-post parametry úvěru (důsledky při nesplácení úvěru a míra expozice věřitele u problémových dlužníků).

Metodologie NBÚ je následně aplikována k hodnocení cca 69 subjektů nabízejících spotřebitelské úvěry v ČR. V tomto ročníku nezařazujeme mezi hodnocené subjekty družstevní záložny, jelikož ty se specializují především na úvěry pro podnikatele, také nezařazujeme subjekty, které nenabízí námi definované modelové úvěry a samozřejmě v segmentu predátorů se jedná pouze o výběr subjektů, které se podařilo zmapovat. V tomto ročníku také nezařazujeme do hodnocení peer to peer úvěry, které jsou novou službou s krátkou historií.

3.3.1 Konstrukce Navigátoru

Navigátor se skládá ze tří částí, které reflektují výše uvedené klíčové charakteristiky definice bezpečného úvěru:

- 1) potenciální věřitel (nabídková strana),
- 2) ex-ante parametry úvěru (produktový design),
- 3) ex-post parametry úvěru (důsledky při nesplácení úvěru).

Navigátor 2015 nejprve roztřídí hodnocené subjekty do 2 kategorií podle bezpečnosti. Pro zařazení do nejvyšší kategorie – bezpečný věřitel musí splnit subjekt nutné podmínky. Byly vybrány takové podmínky, jejichž splnění považujeme za nutné pro to, aby mohl být věřitel považován jako bezpečný. Jedná se o následující podmínky:

- Subjekt je registrován v úvěrovém registru (SOLUS či Czech Credit Bureau)
- Věřitel nabízí formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru
- Subjekt je buď pod kontrolou ČNB nebo je členem ČLFA.

Zbývající subjekty, které nesplní podmínky pro zařazení do kategorie bezpečný věřitel, obvykle nejsou bezpečné a je lepší se jim raději vyhnout. Tuto kategorii budeme označovat za úvěrové predátory.

NBÚ 2015 však nadále jako v předchozích ročnících zachovává bodové hodnocení jednotlivých poskytovatelů úvěru, které poslouží především jako ohodnocení kvality věřitelů v rámci jednotlivých skupin. Stejná metodika hodnocení pro obě 2 skupiny poskytovatelů úvěru zajistí i vzájemnou porovnatelnost napříč skupinami.

Hodnota NBÚ se počítá jako vážený průměr jednotlivých kritérií, tj.:

$$\text{NBÚ} = 40\% \times \text{PV} + 30\% \times \text{APÚ} + 30\% \times \text{PPÚ}$$

kde

NBÚ = Navigátor bezpečného úvěru,

PV = potenciální věřitel,

APÚ = ex-ante parametry úvěru,

PPÚ = ex-post parametry úvěru.

Maximum NBÚ je 10 bodů, přičemž 10 bodů bude maximum i pro dílčí kritéria PV, APÚ a PPÚ (tato kritéria budou následně také váženým průměrem dalších dílčích kritérií). Následně bude možno porovnat jednotlivé věřitele v rámci skupin. Obecně platí, že čím vyšší hodnota NBÚ, tím vyšší rating resp. kvalita věřitele.

3.3.2 Potenciální věřitel (nabídková strana)

První část indexu NBÚ se týká ratingu potenciálního věřitele dlužníka, který uvažuje o úvěru. V rámci této kategorie jsou uvažována tři následující dílčí kritéria:

- 1) rating věřitelů podle stupně kontroly,
- 2) rating věřitelů podle registrace v úvěrových registrech,
- 3) rating věřitelů podle požadovaných informací pro poskytnutí úvěru.

Zatímco první kritérium je externí a odpovídá institucionálnímu rámci potenciálního věřitele, druhé kritérium se týká množství informací požadovaných věřitelem před poskytnutím úvěru.

3.3.2.1 Rating věřitelů podle stupně kontroly

Poskytovatelé spotřebitelských úvěrů se dají rozdělit do čtyř základních skupin podle stupně kontroly ze strany dozorového orgánu:

- 1) silný stupeň kontroly – subjekty pod dohledem České národní banky (ČNB) a auditovány TOP auditorskou společností,
- 2) střední stupeň kontroly – subjekty v ČLFA (zároveň mimo dohled ČNB) a auditovány TOP auditorskou společností,
- 3) slabý stupeň kontroly – další subjekty (relativně transparentní věřitel),
- 4) minimální stupeň kontroly – další subjekty (netransparentní věřitel).

Toto rozdělení je důležité z pohledu potenciálního dlužníka, neboť obecně platí, že aktivity subjektů pod kontrolou regulačního orgánu (například spadající pod dohled ČNB) jsou

důsledně monitorovány. Existuje u nich tudíž menší riziko nekalých praktik než u subjektů mimo regulaci a dozor. Teoreticky je pro dlužníka nejrizikovější poskytovatel půjčky, který stojí mimo ČLFA, protože není de facto vůbec regulován, ani není povinen dodržovat etické zásady ČLFA. Z toho také vyplývá relativně malá transparentnost těchto firem a související nekalé půjčování.

Subjekty pod dohledem ČNB	Subjekty mimo dohled ČNB
• Přísná právní úprava (licence, regulace, dohled)	• De facto žádná právní úprava – volná živnost (od 1. 1. 2011 vázaná živost)
• Kontrola a dohled ČNB	• kontrola max. ČOI, živnostenský úřad
• Striktní pravidla pro poskytování úvěru	• Vyšší flexibilita
• Nízká rizikovost pro obě strany	• Často problematické podmínky
	• Existence podvodných společností (mimo ČLFA)

Zdroj: Autoři podle PORADNY PŘI FINANČNÍ TÍSNĚ, o.p.s.

Subjekty se silným stupněm kontroly

První skupinu poskytovatelů úvěru, která se vyznačuje silným stupněm kontroly, tvoří subjekty podléhající regulaci a dohledu ČNB. Jak jsme již uvedli, tyto subjekty by měly být z povahy věci nejvíce transparentní a „férové“. K 30. 9. 2015 v ČR působilo 84 takovýchto subjektů, z toho 47 bank a poboček zahraničních bank, 11 družstevních záložen a 26 platebních institucí (jejich kompletní seznam ukazuje Tabulka 5 v Apendixu).

Subjekty se středním stupněm kontroly

Druhou skupinu podléhající střednímu stupni kontroly tvoří nebankovní zprostředkovatelé, které jsou členy v ČLFA a zároveň mají TOP auditora. Počet členů ČLFA poskytujících spotřebitelské úvěry činil k 30. 9. 2015 celkem 18 (jejich kompletní seznam ukazuje Tabulka 6 v Apendixu). Členové této asociace jsou povinni řídit se Kodexem jednání členů ČLFA a Memorandem ČLFA k ochraně spotřebitele při poskytování spotřebitelských úvěrů, což by mělo být určitou garancí jejich férového chování vůči jejich konkurentům i dlužníkům.

BOX: S novou legislativou nové podmínky

V případě přijetí návrhu nové legislativy, která se zabývá úvěrovými produkty, dojde k výraznému narovnání trhu - existovat a na právním rámci fungovat budou jen ty společnosti, které získají licenci od České národní banky a zaplatí požadovanou kauci. To trh spotřebitelských úvěrů výrazně zjednoduší a zprůhlední. Dle prof. Mejstříka bude mít nová legislativa zcela zásadní dopad na trh spotřebitelských úvěrů: „Připravovaná legislativa, pokud bude přijata tak jak se dnes očekává, bude mít zásadní dopad na trh spotřebitelských úvěrů. Hlavní vliv bude mít licencování poskytovatelů spotřebitelských úvěrů Českou národní bankou a povinnost 20 mil. Kč vlastního kapitálu. To bezesporu výrazně omezí počet poskytovatelů z dnešních tisíců na počet do stovky subjektů. Konečně to přinese efektivní kontrolu poskytovatelů úvěrů, což doteď Česká obchodní inspekce neměla šanci kapacitně zvládnout. Nová legislativa tak určitě povede ke zvýšení bezpečnosti pro dlužníky. Otázkou

je, co se stane s rizikovou částí trhu, kde spotřebitelé na bezpečný úvěr nedosáhnou a obrátí se na méně bezpečné subjekty, které jejich situace zneužívají. Může se stát, že tato poptávka bude uspokojena jinými způsoby jako např. mikroúvěry, pokud zůstane dolní hranice pro zařazení mezi spotřebitelský úvěr nebo se přesune do ilegality. Kromě tohoto dopadu ještě pravděpodobně dojde k omezení smluvních pokut (ne jen samotného úroku z prodlení, jehož omezení se ukázalo jako neefektivní) a zpřísnění podmínek pro zprostředkovatele spotřebitelských úvěrů, které by mělo přinést na trh více transparentnosti.“

Subjekty se slabým stupněm kontroly (málo transparentní věřitelé)

Třetí a málo transparentní skupinou poskytovatelů úvěrů jsou zprostředkovatelé mimo ČLFA, kteří nepodléhají žádné regulaci a kontrole, nemusí dodržovat žádné etické kodexy, a tudíž jsou z pohledu klientů rizikovější než předchozí dva typy subjektů. Aby subjekt splnil kritéria pro zařazení do této skupiny, musí splnit všechna následující kritéria:

- 1) odpovědné osoby věřitele jsou uvedeny v Obchodním rejstříku,
- 2) věřitel nenabízí další přidružené aktivity (například konsolidace půjček),
- 3) věřitel má webové stránky, kde uvádí existující osoby respektive existující kontakt.

Bohužel je obtížné odhadnout počet těchto subjektů (a též počet subjektů v následující skupině), podle expertních odhadů se jedná včetně zprostředkovatelů o desetitisíce a tvoří proto nedílnou součást trhu se spotřebitelskými úvěry. Nicméně je velmi obtížné tento segment trhu zmapovat.

Subjekty s minimálním stupněm kontroly (netransparentní věřitelé)

Do této skupiny patří všichni ostatní věřitelé, kteří nespádají do výše uvedených kategorií, jejich veřejná kontrola je minimální a transparentnost nejnižší.

3.3.2.2. Rating věřitelů podle registrace v úvěrových registrech

Druhým kritériem je registrace věřitele v úvěrovém registru, což a priori implikuje zodpovědné úvěrování ze strany věřitele resp. jeho vyšší transparentnost. Když věřitel není přímo členem registru, lze to vykládat i tak, že o sobě něco tají (například by z registru mohlo být zřejmé, že věřitel má vysoký podíl nesplacených úvěrů). V České republice existují dva hlavní bankovní a nebankovní úvěrové registry:

- 1) CCB – Czech Credit Bureau, a.s. („CCB“, <http://www.creditbureau.cz>)
- 2) SOLUS, zájmové sdružení právnických osob („SOLUS“, <https://www.solus.cz>)

V rámci Navigátoru rozlišujeme tři typy věřitelských společností:

- 3) Věřitel registrován v CCB a zároveň v SOLUSu,
- 4) Věřitel registrován v CCB nebo SOLUSu,
- 5) Věřitel neregistrován v registrech.

Pro rating podle registrace v úvěrovém registru však nestačí pouhá registrace, ale subjekt musí registr aktivně využívat. Např. členové SOLUS musí dodržovat Etický Kodex, který

aktivní využívání informací z registru předpokládá. Nebude-li zpracovatelem zjištěn opak, předpokládá se, že registrovaný subjekt registr aktivně využívá. Ačkoli v současné době někteří poskytovatelé úvěrů do různých registrů vstupují, bez jejich faktického používání se jedná jen o marketingový tah bez dopadu na bezpečí spotřebitelů - je tedy nejen třeba v registrech být, ale také se aktivně ptát na úvěrovou minulost žadatelů o úvěry.

3.3.2.3. Rating věřitelů podle dalších charakteristik získaných od klienta

Třetí charakteristika věřitele se týká potenciálního věřitele z pohledu klienta a poskytnutí relevantních informací. Do Navigátoru jsme zařadili následující otázky:

- 1) Požaduje věřitel potvrzení o výši příjmu potenciálního dlužníka?
- 2) Slibuje věřitel poskytnutí půjčky bez nahlížení do registru?

Je vhodné zdůraznit, že podle §9 odst. (1) Zákona o spotřebitelském úvěru má věřitel povinnost s odbornou péčí posoudit schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, tj. opačné chování je protizákonné. Podobně by měl věřitel při hodnocení bonity klienta využívat klientských databází. Nicméně tyto požadavky nejsou vždy některými věřiteli dodržovány (zejména subjekty se slabým či minimální stupněm kontroly).

3.3.3 Ex-ante parametry úvěru (produktový design)

Spotřebitelský úvěr lze definovat několika způsoby. Například podle §1 Zákona č. 321/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se spotřebitelským úvěrem rozumí poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba, například ve formě úvěru, půjčky nebo koupě najaté věci, za které je spotřebitel povinen platit. Asociace ČLFA například rozlišuje tři základní typy spotřebitelských úvěrů: osobní půjčky, revolvingové úvěry (úvěrová karta) a financování v místě prodeje. Tyto kategorie je možno dále dělit například podle účelu úvěru (elektronika, dovolená, auto a jiné).

Alternativně lze podle ČLFA spotřebitelské úvěrové produkty rozdělit na 3 základní typy:

- 1) úvěr bezúčelový (úvěr poskytovaný klientovi převodem na jeho bankovní účet či výplatou v hotovosti, přičemž klient poskytovateli nedokládá účel použití úvěru).
- 2) úvěr účelový (úvěr určený zejména k úhradě ceny zboží či služeb přímo v místě jejich prodeje, může být však poskytnut rovněž za účelem realizace jiných záměrů klienta (např. rekonstrukce bytu či úvěr poskytovaný na úhradu dřívějších klientových závazků u jiných věřitelů).
- 3) úvěrová karta (někdy označovaný jako revolvingový úvěr, klientovi je poskytnut úvěrový rámec, z něhož je možno čerpat peněžní prostředky prostřednictvím úvěrové karty).

3.3.3.1. Modelové úvěry

V rámci naší analýzy se zaměříme pouze na první typ úvěru, tj. bezúčelový hotovostní úvěr poskytnutý bezhotovostně. Parametry modelového úvěru budou na částku 30 000 Kč se splatností 1 rok (blíže viz Tabulka 7 v Apendixu) a na částku 100 000 Kč se splatností 5 let (viz Tabulka 8 v Apendixu), což má dvě základní výhody. Za prvé, dojde ke standardizaci zkoumaných produktů, které jsou rozšířeny na českém trhu. Za druhé, data jsou relativně

dostupná pro oba typy úvěru. V případě, že se nepodaří zjistit informace o daném věřiteli, je učiněn odhad na základě dat referenční skupiny věřitelů.

Tabulka 1: Základní parametry modelových úvěrů na 30 tis. Kč a 100 tis. Kč

Parametr	Modelový příklad 1	Modelový příklad 2
Druh spotřebitelského úvěru	Bezúčelový úvěr	Bezúčelový úvěr
Celková výše spotřebitelského úvěru	30 000 Kč	100 000 Kč
Splatnost	12 měsíců	60 měsíců

Zdroj: Autoři

3.3.3.2. Parametry úvěru

Důležitost jednotlivých parametrů není v odborné literatuře jednotná. Důležitá část produktového designu je samozřejmě cena, kolik spotřebitel za půjčku zaplatí. Důležitými parametry, které ovlivňují cenu i rizikovost jsou např. zajištění úvěru, možnost pojištění atd.

Níže pro informaci uvádíme důležité parametry podle různých zdrojů: Index predátorského úvěrování, Evropské komise (2009), britský server Money Advice a australský server Moneysmart. Tyto parametry jsme následně srovnali s informacemi uváděnými ve Formuláři pro standardní informace o spotřebitelském úvěru.

3.3.3.3 Příklady důležitých parametrů úvěru z pohledu spotřebitele

Index etického úvěrování

Index etického úvěrování byl vydáván neziskovou organizací Člověk v tísni. Dnes se již Index etického úvěrování nevydává. Cíle Indexu byly podobné jako cíle NBÚ. Pomocí indexu byly měřeny pouze nebankovní subjekty a orientace byla i na „měkké“ parametry úvěru jako délka smluvních podmínek nebo využívání služeb advokátní kanceláře. V posledním ročníku (v roce 2012) se Index skládal z následujících parametrů:

- 1) délka smluvních podmínek,
- 2) cena produktu, tedy kolik spotřebitel celkem přeplatí proti jistině,
- 3) výše sankcí, které spotřebiteli hrozí při porušení smluvní povinnosti,
- 4) využívání úpravy úroků z prodlení nad rámec občanského zákoníku,
- 5) využívání institutu rozhodčí doložky,
- 6) smluvní úprava započítávání příchozích plateb,
- 7) využívání zajišťovacích titulů (směnky, exekutorské zápisy, dohody o srážkách ze mzdy),
- 8) neslučování více žalob vůči jednomu dlužníkovi,
- 9) započítání nákladů advokátů při soudním, resp. rozhodčím řízení.

Moneysmart (<http://www.moneysmart.gov.au>)

- 1) výše úvěru,
- 2) úroková sazba (fixní/variabilní), poplatky a sankce,
- 3) roční procentní sazba nákladů (RPSN),
- 4) průběh splácení úvěru,
- 5) doba splatnosti úvěru.

Formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru

- 1) Popis základních vlastností spotřebitelského úvěru
- 1) celková výše spotřebitelského úvěru,
- 2) doba trvání spotřebitelského úvěru,
- 3) splátky a případně způsob rozdělení splátek,
- 4) celková částka, kterou je třeba zaplatit,
- 5) nevedou-li splátky k okamžitému umořování jistiny, informaci o této skutečnosti.

Náklady spotřebitelského úvěru

- 1) úroková sazba nebo případně různé úrokové sazby, které se na smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, vztahují,
- 2) RPSN,
- 3) pokud je pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek nezbytné uzavřít pojištění úvěru nebo smlouvu o jiné doplňkové službě,
- 4) související náklady,
- 5) zda se vyžaduje vedení jednoho nebo více účtů zaznamenávajících platební transakce a čerpání,
- 6) veškeré, případné další náklady vyplývající ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- 7) podmínky, za nichž lze výše uvedené náklady související se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, změnit,
- 8) případná povinnost zaplatit notářské poplatky,
- 9) náklady v případě opožděných plateb.

Další důležité právní aspekty

- 1) právo na odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- 2) předčasné splacení,
- 3) náklady na předčasné splacení,
- 4) vyhledávání v databázi,
- 5) právo na návrh smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- 6) v případě poskytnutí informací před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, nebo před návrhem na uzavření této smlouvy doba, po kterou je věřitel vázán těmito informacemi.

Dodatečné informace, které mají být poskytnuty v případě uvádění finančních služeb na trh na dálku

- 1) výkon práva na odstoupení od této smlouvy,
- 2) právo státu, podle něž postupuje věřitel před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- 3) doložka o právu rozhodném pro smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr a/nebo příslušném soudu,
- 4) užívání jazyků,

- 5) existence mechanismu mimosoudního urovnávání sporů a prostředků nápravy a přístup k němu.

3.3.4 Kritéria pro Navigátora 2015

Při výběru kritérií jsme vycházeli ze dvou základních premis: relevantnost daného ukazatele a jeho relativní jednoduchá kvantifikace. Parametry produktu, které souvisí s nesplácením úvěru (pokuty, sankce apod.) však řadíme do ex-post parametrů úvěru.

Vybrané ex-ante parametry úvěru jsou následující:

- 1) Jaká je cena produktu (celková částka, kterou je třeba zaplatit)?
- 1) Jaká je RPSN (%)?
- 2) Nabízí věřitel formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru?
- 3) Existuje možnost pojištění?
- 4) Využívá věřitel zajištění/zástavu?
- 5) Hradí spotřebitel v době zákonné lhůty, kdy lze úvěr vrátit poplatky či úroky

3.3.4.1 Jaká je cena produktu (celková částka, kterou je třeba zaplatit)?

Průměrná cena produktu byla spočítána jako průměr z cen produktu zkoumaných subjektů pod dohledem ČNB a členy ČLFA s vyloučením horních i dolních 5 % vzorku. Nadprůměrná cena byla vypočtena jako průměr + X Kč, podprůměrná cena byla spočítána jako průměrná cena - X Kč (proměnná X bude následně zvolena podle dosažených výsledků). Bonusy za řádné splácení počítáme poloviční váhou⁴.

3.3.4.2. Jaká je RPSN (%)?

Průměrná RPSN byla podobně jako průměrná cena produktu spočítána jako průměr z RPSN zkoumaných subjektů pod dohledem ČNB a členy ČLFA s vyloučením horních i dolních 5 % vzorku. Nadprůměrná RPSN byla vypočtena jako průměr + Y%, podprůměrná RPSN byla spočítána jako průměrná cena - Y% (proměnná Y bude následně zvolena podle dosažených výsledků). Bonusy za řádné splácení počítáme poloviční váhou.

3.3.4.3. Nabízí věřitel formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru?

Je třeba zdůraznit, že podle §5 odst. (1) Zákona o spotřebitelském úvěru má věřitel povinnost poskytnout spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat relevantní informace před uzavřením smlouvy. V případě, že tomu tak není, takovýto úvěr by měl být úročen diskontní sazbou ČNB. Nicméně tyto informace dlužníci ne vždy získají (zejména u věřitelů se slabou či minimální kontrolou).

⁴ Za bonusy při řádném splácení je věřitel po zásluze oceněn, nicméně nelze cenu po slevě počítat stejně jako cenu, která není nijak podmíněná. Alternativou je počítat cenu po slevě, ale slevu, o kterou klient přijde při zpoždění se splácením připočítat k sankcím. Vzhledem ke konstrukci NBÚ, kde jsou kritéria hodnocena kategorizací, by při této metodě mohly být poškozeny subjekty, které mají dostatečně nízkou cenu pro zařazení do nejlepší kategorie i bez slevy a ještě poskytují slevu. Započítání slevy by takovému subjektu v kategorii cena nepomohlo a naopak by mu mohlo přihoršit v kategorii sankcí. Proto volíme tuto kompromisní možnost započítání slev.

3.3.4.4. Existuje možnost pojištění?

Možnost pojištění nesplacení úvěru snižuje negativní důsledky nesplacení pro dlužníka, proto byla tato proměnná zařazena jako jedno z kritérií Navigátoru.

3.3.4.5. Využívá věřitel nějakou formu zajištění?

Zajištění pomocí směnky bylo zákonem zakázáno, avšak věřitel může nadále vyžadovat zajištění úvěru jinou formou než smenkou. Například, vyžaduje-li věřitel u úvěru zajištění nemovitostí, je takový úvěr de facto jiný produkt, protože představuje nižší riziko pro věřitele a naopak větší náklady pro spotřebitele, který se dostane do problémů se splácením.

3.3.4.6. Hradí spotřebitel v době zákonné lhůty, kdy lze úvěr vrátit, poplatky či úroky?

Poplatky a úroky již sice jsou započítány v parametru celkové ceny a RPSN, nicméně v případě, kdy klient využije práva do 14 dní od smlouvy odstoupit, mají poskytovatelé různé přístupy ke klientovi ohledně účtování poplatků, popřípadě i úroků za dobu, kdy v zákonné lhůtě klient prostředky držel. Proto jsme v NBÚ 2015 přidali tento nový ex-ante parametr.

3.3.5 Ex-post parametry úvěru

Kritéria v rámci kategorie ex-post parametry úvěrů se snaží hodnotit parametry úvěru a věřitele v případě nesplacení úvěru. Konkrétně se jedná o 5 následujících kritérií:

- 1) Hodnocení věřitelů podle četnosti u zadlužených klientů Asociace občanských poraden,
- 2) Rozhodčí doložka ve smlouvě,
- 3) Může klient odložit, změnit výši či datum splátky?
- 4) Výše nákladů při prodlení,
- 5) Jakým způsobem se započítává splátka (nejdříve na jistinu, úrok, sankce)?
- 6) Výše náhrady nákladů při předčasném splacení úvěru.
- 7) Nabízí věřitel systémové řešení při problémech klienta se splácením?
- 8) Informuje společnost klienta o neuhrazení splátky v termínu před tím, než započítá sankci?

3.3.5.1. Rating věřitelů podle nejčastějších věřitelů uvedených klienty Asociace občanských poraden

Další z možností, jak ohodnotit potenciálního věřitele, je i počet klientů, kteří se po poskytnutí úvěru dostali do problému se splácením. Určitým vodítkem například může být počet klientů, kteří se při řešení svých dluhů rozhodli obrátit na externí pomoc. S ohledem na nedostatek dostupných dat pro jednoduchost budeme počítat v Navigátoru s četností věřitelů u klientů, kteří se v roce 2015 obrátili s žádostí o radu na Asociaci občanských poraden (AOP) v Praze a Ostravě. Ačkoliv lze namítnout, že nejčastější věřitelé poskytují i absolutně nejvíce úvěrů v daném regionu, stále se jedná o ukazatel s vypovídací hodnotou. Jednotlivým věřitelům následně znormujeme jejich četnost výskytu podle jejich tržního podílu v počtu poskytnutých úvěrů, tj. podobně jako u výpočtů uvedených výše.

3.3.5.2 Rozhodčí doložka ve smlouvě

Dalším kritériem je používání rozhodčích doložek u spotřebitelských smluv. Obecně se má za to, že rozhodčí doložka je obvykle v neprospěch dlužníka, zejména s ohledem na způsob jmenování rozhodců ze strany věřitele a jejich rozhodování. Většina bezpečných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů již rozhodčí doložky ve smlouvě nepoužívá nebo alespoň klientovi umožňuje rozhodčí doložku odmítnout.

3.3.5.3 Může klient odložit, změnit výši či datum splátky?

V NBÚ 2015 bylo toto kritérium zařazeno nově, protože někteří věřitelé začali nabízet možnost odložit splátku nebo změnit její výši či změnit datum splátky. Tato produktová inovace samozřejmě snižuje riziko nesplácení úvěru, protože zaručuje klientovi vyšší flexibilitu při splácení. Zároveň i snižuje náklady v případě, že se klient dostane do problémů se splácením, protože mu jsou později započítávány sankce a pokuty.

3.3.5.4 Výše nákladů při prodlení

Kritérium využití úpravy úroku z prodlení nad zákonný limit bylo pro NBÚ 2015 zrušeno, protože věřitelé nepřiznávají porušování zákona a zároveň je toto kritérium obcházeno jinými formami poplatku, než je úrok z prodlení. Je však nadále relevantní měřit celkovou výši nákladů, které klient musí zaplatit v případě, že se dostane do prodlení se splácením. V NBÚ 2015 je rozlišováno, zda se jedná o věřitele s nadprůměrně vysokými sankcemi (průměr bude vypočítán ze skupiny věřitelů bez subjektů s extrémně vysokými náklady při prodlení a bez subjektů u kterých nebude možné získat potřebná data), o věřitele s průměrnými nebo o věřitele s podprůměrně vysokými sankcemi. Výše nákladů klienta na sankce bude hodnoceno na modelových příkladech půjček na 30 tis. Kč a 100 tis. Kč, přičemž do nákladů se budou počítat všechny typy nákladů (úrok z prodlení, jednorázové sankce, upomínky atd.). V potaz budou brány dodatečné náklady po 30, respektive 90 dnech nesplácení.

3.3.5.5 Jakým způsobem se započítává splátka (nejdříve na jistinu, úrok, sankce)?

V případě, že se klient dostane do problémů se splácením, ale je schopen splácet se zpožděním, je důležité jakým způsobem se započítávají splátky. Pokud se započítávají nejdříve na sankce a pak teprve na splacení úroku a jistiny, teoreticky může být splácení dluhu nekonečné. Pro klienta je nejlepší pokud se splátky započítávají v pořadí jistina – úrok – sankce, naopak nejhorší je pořadí sankce – úrok – jistina. Věřitele řadíme do 3 kategorií podle způsobu započítání splátky. Řazení je provedeno následujícím způsobem:

varianta	zařazení
jistina - úrok - sankce	5.4.1 - příznivá
jistina - sankce - úrok	5.4.2 - střední
úrok - jistina - sankce	5.4.2 - střední
úrok - sankce - jistina	5.4.3 - nepříznivá
sankce - jistina - úrok	5.4.3 - nepříznivá

3.3.5.6 Výše náhrady nákladů při předčasném splacení úvěru

Maximální výše náhrady nákladů při předčasném splacení úvěru do 1 % z předčasně splacené části, přesahuje-li doba mezi předčasným splacením a sjednaným koncem spotřebitelského úvěru jeden rok 1 rok, resp. 0,5 % při úvěru se splatností do 1 roku, je upravena v §15 odst. (3) Zákona o spotřebitelském úvěru, což by měli pochopitelně věřitelé dodržovat, ale vždy tomu tak být nemusí. Pro Navigátor 2015 se nově rozlišuje mezi subjekty, které si účtují poplatky a úroky za předčasné splacení a těmi které je neúčtují či účtují jen jednu z těchto položek.

3.3.5.7 Nabízí věřitel systémové řešení při problémech klienta se splácením?

NBÚ 2015 oceňuje věřitele za jeho přístup k dlužníkům v případě, že se dostane do problému se splácením, proto v hodnocení bonifikuje ty věřitele, které dlužníkům nabízejí systémové řešení při problémech se splácením.

3.3.5.8 Informuje společnost klienta o neuhrazení splátky v termínu před tím, než započítá sankci?

Ne všechny společnosti upozorňují klienta, že mu bude započítána sankce. U některých klientů se může stát, že se opozdí se splátkou z nedbalosti nebo si nejsou plně vědomi mechanismu započítávání sankcí. NBÚ 2015 v tomto ročníku nově oceňuje věřitele, kterému jde o to, aby dlužník řádně platil namísto účtování sankcí bez upozornění.

3.3.6 Žadatelé o úvěr (poptávková strana)

Třetí charakteristikou bezpečného úvěru je poptávková strana úvěrového vztahu, tj. charakteristika žadatelů o úvěr, kteří by se dali rozčlenit podle různých kritérií, například: Potenciální dlužníci (bez úvěru) nebo stávající dlužníci. V rámci naší analýzy nebude charakteristika resp. bonita žadatele zahrnuta, index NBÚ pro něj bude spíše určitým vodítkem.

3.3.7 Nástin výpočtu hodnoty Navigátoru

Hodnota Navigátoru je vážený průměr 18 dílčích kritérií, přičemž váhy byly stanoveny dle expertního odhadu a na základě statistických metod. Následující tabulky uvádí názorný příklad výpočtu hodnoty Navigátoru pro hotovostní úvěr na 30 000 Kč se splatností 12 měsíců (Tabulka 2) a na 100 000 Kč se splatností 60 měsíců (Tabulka 3).

Tabulka 2: Příklad výpočtu NBÚ pro hotovostní bezúčelový úvěr na 30 000 Kč se splatností 1 rok

1. Výsledná hodnota NBÚ		Hodnota	Max.			
Navigátor bezpečného úvěru		8,10	10,00			
2. Výpočet NBÚ						
		Váha	Hodnota	Vážená hodnota		
2.1	Potenciální věřitel	PV	40%	9,00	3,60	
2.2	Ex-ante parametry úvěru	APÚ	30%	7,50	2,25	
2.3	Ex-post parametry úvěru	PPÚ	30%	7,50	2,25	
Vážená hodnota celkem (kontrola)					8,10	
3. Výpočet parametru PV (potenciální věřitel)					Body	Max.
Celková hodnota PV					9,00	10,00
3.1	Rating věřitelů podle stupně kontroly				4,00	4,00
3.1.1	Nejvyšší stupeň kontroly (dohled ČNB a TOP auditor)				X	4,00
3.1.2	Střední stupeň kontroly (členství v ČLFA a TOP auditor)					2,00
3.1.3	Slabý stupeň kontroly (relativně transparentní věřitel)					1,00
3.1.3.1	Jsou odpovědné osoby věřitele uvedeny v Obchodním rejstříku?					
	ANO					
	NE					
3.1.3.2	Nabízí věřitel i další přidružené aktivity (např. oddlužení a konsolidace půjček)?					
	ANO					
	NE					
3.1.3.3	Má věřitel webovské stránky se základními kontaktními údaji pro sjednání úvěru a získání informací?					
	ANO					
	NE					
3.1.4	Minimální stupeň kontroly (netransparentní věřitel)					0,00
3.2	Rating věřitelů podle členství v registrech				4,00	4,00
3.2.1	Členství v SOLUS i CCB				X	4,00
3.2.2	Členství v SOLUS nebo CCB					2,00
3.2.3	Žádné členství					0,00
3.3.	Slibuje věřitel poskytnutí půjčky bez nahlázení do registru?				1,00	1,00
	ANO					0,00
	NE				X	1,00
3.4.	Požaduje věřitel potvrzení o výši příjmu potenciálního dlužníka?				0,00	1,00
	ANO					1,00
	NE				X	0,00
4. Výpočet parametru APÚ (ex-ante parametry úvěru)					Body	Max.
Celková hodnota APÚ					7,50	10,00
4.1	Cena produktu (celková částka, kterou je třeba zaplatit)				1,50	3,00
4.1.1	< průměr - X Kč					3,00
4.1.2	průměr - X Kč - průměr + X Kč				X	1,50
4.1.3	> průměr + X Kč					0,00
4.2	RPSN				1,00	2,00
4.2.1	< průměr - Y %					2,00
4.2.2	průměr - Y % - průměr + Y %				X	1,00
4.2.3	> průměr + Y %					0,00
4.3	Nabízí věřitel formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru?				2,00	2,00
4.3.1	ANO				X	2,00
4.3.2	NE					0,00
4.4	Možnost pojištění				1,00	1,00
4.4.1	ANO				X	1,00
4.4.2	NE					0,00
4.5	Hradí spotřebitel v době zákonné lhůty, kdy lze úvěr vrátit poplatky či úroky				1,00	1,00
4.5.1	ANO					0,00
4.5.2	NE				X	1,00
4.6	Zajištění/zástava				1,00	1,00
4.6.1	ANO					0,00
4.6.2	NE				X	1,00
5. Výpočet parametru PPÚ (ex-post parametry úvěru)					Body	Max.
Celková hodnota PPÚ					7,50	10,00
5.1	Hodnocení věřitelů podle četnosti u zadlužených klientů AOP				1,00	2,00
5.1.1	Nízká četnost					2,00
5.1.2	Střední četnost				X	1,00
5.1.3	Vysoká četnost					0,00
5.2	Obsahuje smlouva rozhodčí doložku?				1,00	1,00
5.2.1	ANO					0,00
5.2.2	NE				X	1,00
5.3	Může klient využít některou z těchto služeb?				2,00	2,00
5.3.1.	odklad splátky				X	0,67
5.3.2.	změna výše splátky				X	0,67
5.3.3.	změna data splátky				X	0,67
5.4	Účtuje věřitel náhrady nákladů při prodlužení se splátkou				1,00	2,00
5.4.1	neúčtuje nebo jsou nízké					2,00
5.4.2	náklady jsou průměrné				X	1,00
5.4.3	náklady jsou vysoké					0,00
5.5	Způsob započítání splátky				1,00	1,00
5.5.1	příznivá varianta				X	1,00
5.5.2	střední varianta					0,50
5.5.3	nepříznivá varianta					0,00
5.6	Účtuje věřitel náhrady nákladů při předčasném splacení				0,50	1,00
5.6.1	ANO, poplatky i úroky					0,00
5.6.2	ANO, poplatky, nebo úroky				X	0,50
5.6.3	NE					1,00
5.7	Nabízí věřitel systémové řešení při problémech klienta se splácením?				0,50	0,50
5.7.1	ANO				X	0,50
5.7.2	NE					0,00
5.8	Informuje společnost klienta o neuhrazení splátky v termínu před tím, než započítá sankci?				0,50	0,50
5.8.1	ANO				X	0,50
5.8.2	NE					0,00

Zdroj: Autoři

Tabulka 3: Příklad výpočtu NBÚ pro hotovostní bezúčelový úvěr na 100 000 Kč se splatností 5 let

1. Výsledná hodnota NBÚ				
		Hodnota	Max.	
	NAVIGÁTOR bezpečného úvěru	8,10	10,00	
2. Výpočet NBÚ				
		Váha	Hodnota	Vážená hodnota
2.1	Potenciální věřitel	PV	40%	9,00
2.2	Ex-ante parametry úvěru	APÚ	30%	7,50
2.3	Ex-post parametry úvěru	PPÚ	30%	7,50
Vážená hodnota celkem (kontrola)				8,10
3. Výpočet parametru PV (potenciální věřitel)				
		Body	Max.	
	Celková hodnota PV	9,00	10,00	
3.1	Rating věřitelů podle stupně kontroly	4,00	4,00	
3.1.1	Nejvyšší stupeň kontroly (dohled ČNB a TOP auditor)	X		4,00
3.1.2	Střední stupeň kontroly (členství v ČLFA a TOP auditor)			2,00
3.1.3	Slabý stupeň kontroly (relativně transparentní věřitel)			1,00
3.1.3.1	Jsou odpovědné osoby věřitele uvedeny v Obchodním rejstříku?			
	ANO			
	NE			
3.1.3.2	Nabízí věřitel i další přidružené aktivity (např. oddlužení a konsolidace půjček)?			
	ANO			
	NE			
3.1.3.3	Má věřitel webovské stránky se základními kontaktními údaji pro sjednání úvěru a získání informací?			
	ANO			
	NE			
3.1.4	Minimální stupeň kontroly (netransparentní věřitel)			0,00
3.2	Rating věřitelů podle členství v registrech	4,00	4,00	
3.2.1	Členství v SOLUS i CCB	X		4,00
3.2.2	Členství v SOLUS nebo CCB			2,00
3.2.3	Žádné členství			0,00
3.3.	Slibuje věřitel poskytnutí půjčky bez nahlížení do registru?	1,00	1,00	
	ANO			0,00
	NE	X		1,00
3.4.	Požaduje věřitel potvrzení o výši příjmu potenciálního dlužníka?	0,00	1,00	
	ANO			1,00
	NE	X		0,00
4. Výpočet parametru APÚ (ex-ante parametry úvěru)		Body	Max.	
	Celková hodnota APÚ	7,50	10,00	
4.1	Cena produktu (celková částka, kterou je třeba zaplatit)	1,50	3,00	
4.1.1	< průměr - X Kč			3,00
4.1.2	průměr - X Kč - průměr + X Kč	X		1,50
4.1.3	> průměr + X Kč			0,00
4.2	RPSN	1,00	2,00	
4.2.1	< průměr - Y %			2,00
4.2.2	průměr - Y % - průměr + Y %	X		1,00
4.2.3	> průměr + Y %			0,00
4.3	Nabízí věřitel formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru?	2,00	2,00	
4.3.1	ANO	X		2,00
4.3.2	NE			0,00
4.4	Možnost pojištění	1,00	1,00	
4.4.1	ANO	X		1,00
4.4.2	NE			0,00
4.5	Hradí spotřebitel v době zákonné lhůty, kdy lze úvěr vrátit poplatky či úroky	1,00	1,00	
4.5.1	ANO			0,00
4.5.2	NE	X		1,00
4.6	Zajištění/zástava	1,00	1,00	
4.6.1	ANO			0,00
4.6.2	NE	X		1,00
5. Výpočet parametru PPÚ (ex-post parametry úvěru)		Body	Max.	
	Celková hodnota PPÚ	7,50	10,00	
5.1	Hodnocení věřitelů podle četnosti u zadlužených klientů AOP	1,00	2,00	
5.1.1	Nízká četnost			2,00
5.1.2	Střední četnost	X		1,00
5.1.3	Vysoká četnost			0,00
5.2	Obsahuje smlouva rozhodčí doložku?	1,00	1,00	
5.2.1	ANO			0,00
5.2.2	NE	X		1,00
5.3	Může klient využít některou z těchto služeb?	2,00	2,00	
5.3.1.	odklad splátky	X		0,67
5.3.2.	změna výše splátky	X		0,67
5.3.3.	změna data splátky	X		0,67
5.4	Účtuje věřitel náhrady nákladů při prodloužení se splátkou	1,00	2,00	
5.4.1	neúčtuje nebo jsou nízké			2,00
5.4.2	náklady jsou průměrné	X		1,00
5.4.3	náklady jsou vysoké			0,00
5.5	Způsob započítání splátky	1,00	1,00	
5.5.1	příznivá varianta	X		1,00
5.5.2	střední varianta			0,50
5.5.3	nepříznivá varianta			0,00
5.6	Účtuje věřitel náhrady nákladů při předčasném splacení	0,50	1,00	
5.6.1	ANO, poplatky i úroky			0,00
5.6.2	ANO, poplatky, nebo úroky	X		0,50
5.6.3	NE			1,00
5.7	Nabízí věřitel systémové řešení při problémech klienta se splácením?	0,50	0,50	
5.7.1	ANO	X		0,50
5.7.2	NE			0,00
5.8	Informuje společnost klienta o neuhrazení splátky v termínu před tím, než započítá sankci?	0,50	0,50	
5.8.1	ANO	X		0,50
5.8.2	NE			0,00

Zdroj: Autoři

3.3.8 Navigátor bezpečného úvěru 2015 versus 2014

Navigátor 2015 se liší od ročníku 2014 především v tom, že byly zrušeny kritéria, která začal upravovat zákon a kritéria, která byla neefektivní, protože je již splňovala drtivá většina subjektů (např. nabízení on-line kalkulačky). Konkrétně došlo ke změně v následujících parametrech:

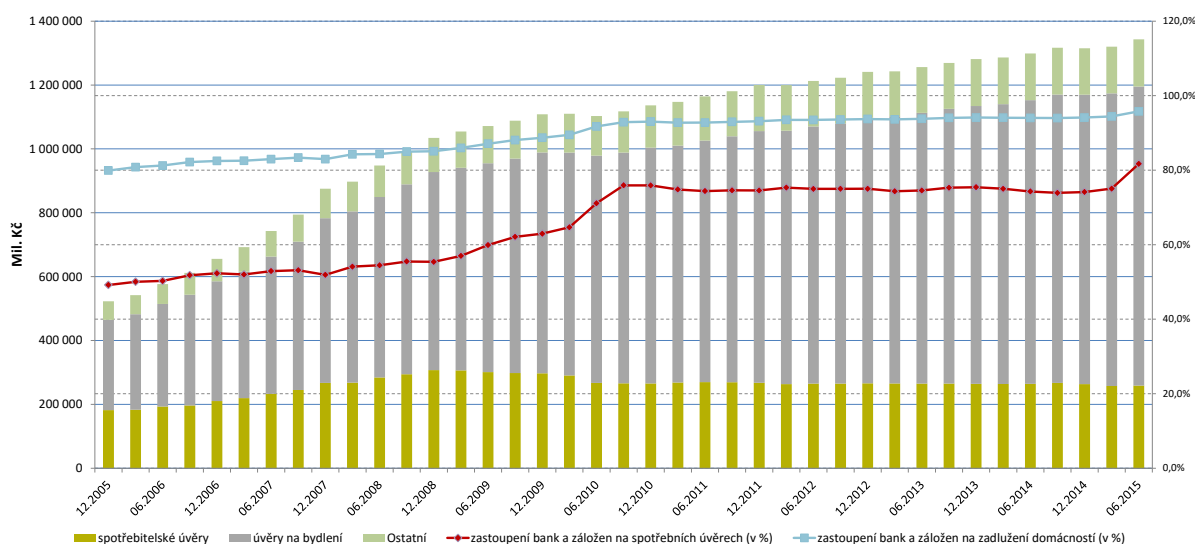
- 1) Rozšíření počtu zkoumaných subjektů z 63 na 69,
- 2) Členění subjektů na 2 skupiny – predátoři a bezpeční věřitelé namísto 3 kategorií (střední kategorie podle loňské metodologie byla velmi malá, zahrnující pouze 2 subjekty)
- 3) Zrušení podmínky aby byl subjekt pod kontrolou ČNB pro zařazení mezi bezpečné věřitele (Pokud subjekt není pod kontrolou ČNB, tak stačí, aby byl členem ČLFA a musel tak dodržovat etický kodex)
- 4) Zrušení parametru: *Nabízí věřitel on-line kalkulačku pro výpočet parametrů úvěrů?* (Parametr se stal nadbytečným, jelikož je již běžným standardem.)
- 5) Zařazení parametru: *Hradí spotřebitel v době zákonné lhůty, kdy lze úvěr vrátit, poplatky či úroky?* (K zařazení parametru došlo v důsledku odlišného přístupu věřitelů.)
- 6) Změna parametru: *zajištění směnkou* (Zajištění směnkou zakazuje zákon. Parametr zda věřitel požaduje zajištění, však zůstává)
- 7) Přidání parametru: *Může klient využít některou z těchto služeb? – odklad splátky, změna výše splátky, změna data splátky* (Jde o významnou inovaci, která se na trhu objevila a která zvyšuje flexibilitu i bezpečnost úvěru.)
- 8) Změna parametru: *Účtuje věřitel náhrady nákladů při prodlení se splátkou?* – Parametr již nerozlišuje, jestli úrok z prodlení přesahuje zákonný limit, ale soustředí se pouze na celkové náklady při prodlení se splátkou. (Výška úroku z prodlení se ukázala být jako ta nejméně důležitá položka v celkových nákladech klienta. Větší část sankcí klienti nesli prostřednictvím upomínek a smluvních pokut.)
- 9) Zařazení parametru: *Nabízí věřitel systémové řešení při problémech klienta se splácením?* (Na tomto parametru je vidět přístup věřitele k dlužníkovi, zda mu jde skutečně o to, aby splatil úvěr v původně dohodnutých parametrech.)
- 10) Zařazení parametru: *Informuje společnost klienta o neuhrazení splátky v termínu před tím, než započítá sankci?*

4. Trh spotřebitelských úvěrů 2015

4.1 Trh spotřebitelských úvěrů v roce 2015 v ČR

V uplynulých letech přinášel Navigátor bezpečného úvěru pravidelně zprávy o aktuální kondici úvěrového trhu v České republice. Ani letošní ročník není výjimkou a potvrzuje nejen jeho pokračující oživení, ale také kvalitativní změny, ke kterým dochází především v segmentu zodpovědných poskytovatelů úvěrů. Ke konci září 2015 dlužily české domácnosti více než 212 miliard korun na bankovních spotřebitelských úvěrech, a ke konci června 2015 dalších 47,4 miliard korun na nebankovních spotřebitelských úvěrech. Meziročně ke konci června došlo k poklesu objemu spotřebitelských úvěrů o 2 %. Výrazný pokles zaznamenaly především nebankovní spotřebitelské úvěry, což však bylo způsobeno především tím, že se Cetelem stal bankou, a tak došlo zároveň k nárůstu bankovních spotřebitelských úvěrů. Následující obrázek ukazuje vývoj zadluženosti českých domácností a rozdělení dluhů podle typu úvěru a poskytující instituce.

Obrázek 1: Vývoj zadluženosti českých domácností v období 2006 - 2015

Zdroj: EEIP podle ČNB (2015)

Bohužel i pro letošní rok je velká část spotřebitelských úvěrů zcela mimo statistiky ČNB a ČLFA, stejně tak nejsou pod žádnou kontrolou. Poskytují je subjekty, které lze označit za úvěrové predátory, u nichž jsou půjčky značným rizikem. Stejně tak je potřeba zdůraznit, že v tomto segmentu je velmi slabá kontrolní funkce státu, který nad úvěrovými predátory nevykonává kontrolu (respektive represí) vůbec, či zanedbatelně. Lze předpokládat, že tento stav se změní po změně legislativy a povinnosti licencování poskytovatelů úvěrů u ČNB.

Vzhledem k mírnému poklesu objemu úvěrů v celém sektoru, lze přepokládat také drobný pokles úvěrů poskytnutých úvěrovými predátory. S rostoucím zpříšňováním podmínek pro podnikání na trhu spotřebitelských úvěrů (i když zatím nedoprovázených adekvátní kontrolou a represemi) a především očekávaným zpřísněním kontroly v podobě licencování Českou národní bankou se úvěroví predátoři

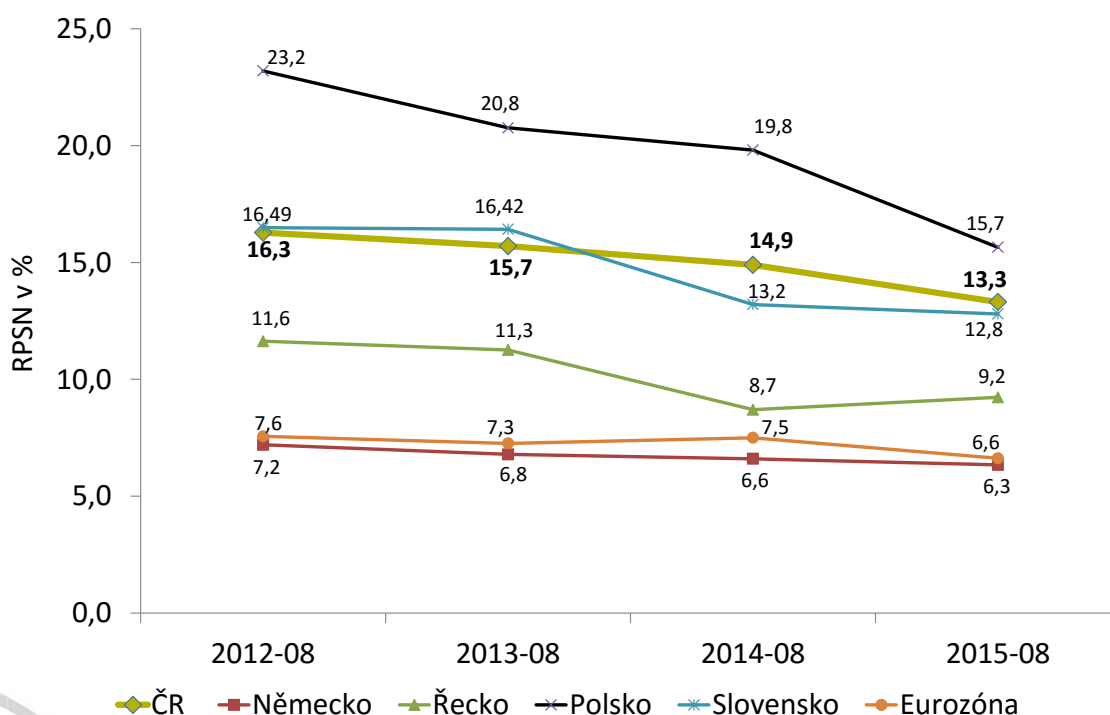
pomalu přesouvají do segmentu mikro spotřebitelských úvěrů, které jsou zatím mimo zákon o spotřebitelském úvěru a jde tak o velmi málo regulovaný segment. Zaznamenali jsme také přesun některých subjektů od poskytování úvěrů k poradenství nebo zprostředkování konsolidace. Nové možnosti „snadného zisku“ zároveň nabízí nástup reverzních hypoték, což je na českém trhu nový slabě regulovaný produkt, který je pro většinu lidí obtížně čitelný, protože v sobě obsahuje i prvek pojištění. Produkt má pak ve výsledku příliš mnoho parametrů na to, aby mohl průměrně finančně gramotný člověk odhadnout férovou cenu. O to důležitější je tak férové chování poskytovatele.

V nejvyšší míře jde ale o částečný přesun predátorů do segmentu mikroúvěrů, který způsobuje pokles objemu tradičních spotřebitelských úvěrů poskytovaných úvěrovými predátory. Celkový objem odhadujeme na 80 miliard korun. Klasické bezúčelové hotovostní spotřebitelské úvěry v „šedé zóně“ odhadujeme okolo hranice 20 miliard korun.

Na stabilní úrovni se pohybuje počet subjektů s vázanou živností na zprostředkování spotřebitelských úvěrů. Z údajů Ministerstva průmyslu a obchodu vyplývá, že k 31. 12. 2014 mělo ohlášenu vázanou živnost „poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru“ přes 57 tisíc subjektů, nelze však přesně určit, jaký podíl aktivity reálně vykonává, a kolik z těchto společností je již nefunkčních. Přestože v roce 2014 došlo k vydání cca 7 tisíc nových oprávnění, řada subjektů mezitím na trhu skončila.

V roce 2015 došlo k mírnému růstu úrokových sazeb. Většina bezpečných věřitelů nabízí spotřebitelské úvěry transparentněji, bez vysokých poplatků. Průměrná RPSN k 31. 8. 2015 se zahrnutím bezpečných nebankovních subjektů, ukazuje, že pro modelové úvěry na 30 tis. Kč i 100 tisíc korun celková cena klesla. Řada poskytovatelů navíc při poctivém splácení vrací část nákladů zpět formou pozitivní motivace spotřebitelů. Pokles průměrné RPSN u spotřebitelských úvěrů potvrzují i údaje ČNB viz následující obrázek. Ve srovnání s ostatními státy EU je však RPSN u spotřebitelských úvěrů v ČR stále relativně vysoká.

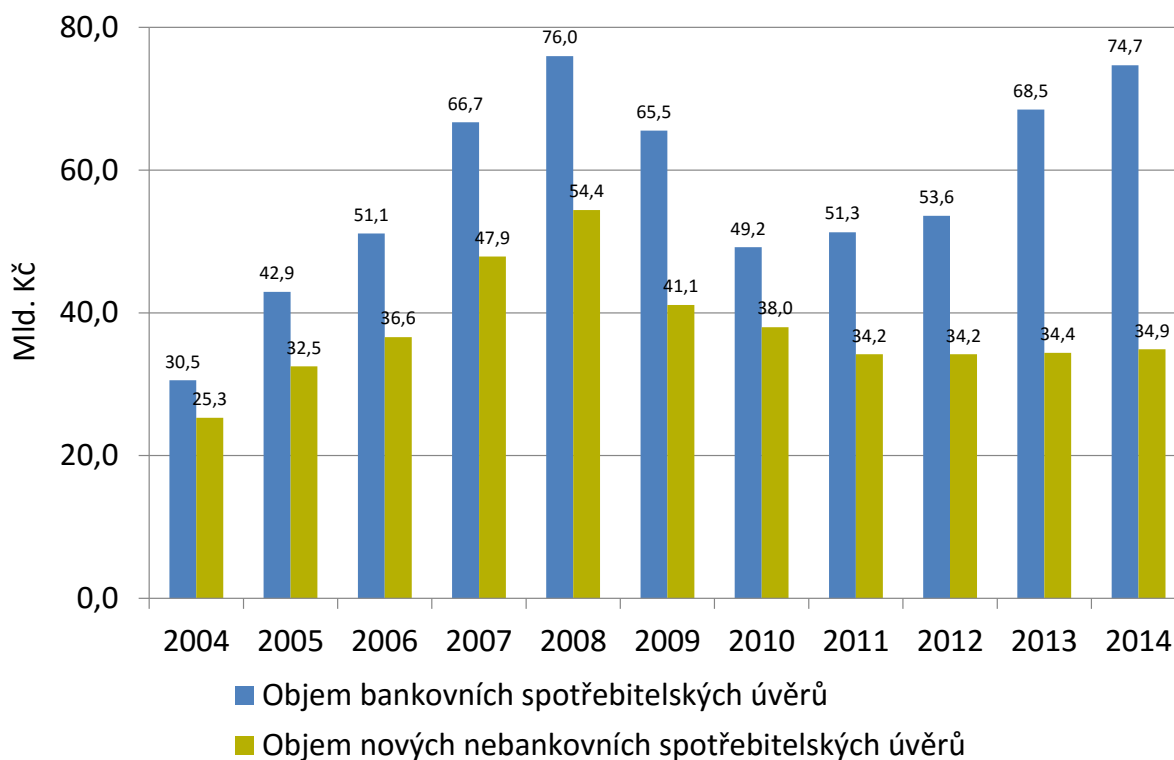
Obrázek 2: Vývoj RPSN u bankovních spotřebitelských úvěrů v ČR a zahraničí

Zdroj: EEIP podle ECB (2015)

Dalším důležitým ukazatelem je objem nových úvěrů poskytnutých v daném roce, i zde je patrná dominance bankovního financování spotřebitelů. Následující obrázek ukazuje vývoj poskytnutých spotřebitelských úvěrů v letech 2004 – 2014. Z obrázku je patrné, že v posledním roce došlo k nárůstu objemu poskytnutých úvěrů. K nárůstu došlo především u bankovních spotřebitelských úvěrů.

Obrázek 3: Objem poskytnutých spotřebitelských úvěrů v ČR (2004 – 2014)

Zdroj: EEIP podle ČLFA a ČNB (2015)

Nebankovní spotřebitelské úvěry

Mezi největší nebankovní poskytovatele spotřebitelských úvěrů v roce 2014 patřily tradičně Cetelem, Home Credit, Provident Financials a ESSOX. Cetelem jako největší poskytovatel nebankovních spotřebitelských úvěrů se však stal v tomto roce bankou, a tak lze očekávat významný přesun od nebankovních k bankovním půjčkám ve statistikách roku 2015. Nebankovní spotřebitelské úvěry poskytovalo celkem 17 členských společností ČLFA (včetně leasingových společností, které je poskytují dodatkem k leasingovým produktům). V prvním pololetí 2015 byly poskytnuty úvěry členskými společnostmi ČLFA v celkové výši 14,46 mld. Kč (352 708 smluv), což představuje při zohlednění absence výsledků Cetelem, a.s. za 2. Čtvrtletí meziroční zvýšení o 4,5 %. Produktově tvořily 33,5 % objemu osobní půjčky (38 % dle počtu smluv), 32,7 % revolvingové úvěry (24 % dle počtu smluv) a 33,8 % financování v místě prodeje (38 % dle počtu smluv). Počet aktivních úvěrových smluv na konci 1. Pololetí 2015 byl 1 533 278, což představovalo objem 56 mld. Kč.

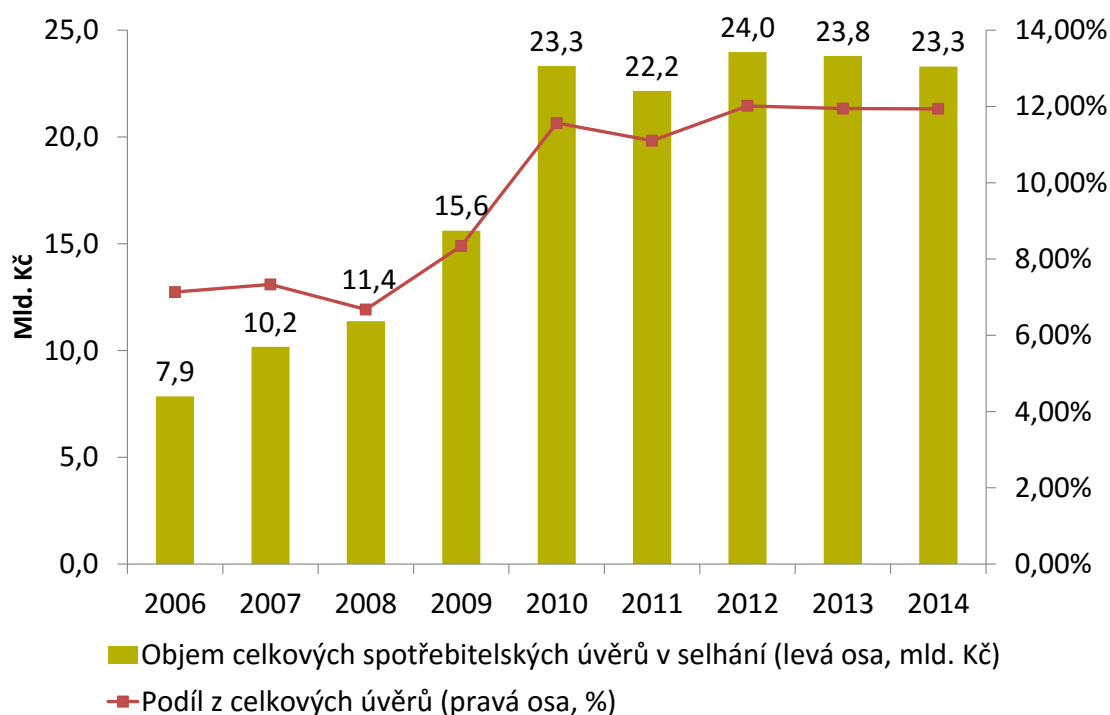
Objem spotřebitelských úvěrů na financování osobních aut meziročně vzrostl o 8,8 % na 4,21 mld. Kč, jejich počet meziročně vzrostl o 874 na 25 946 úvěrů.

Bankovní spotřebitelské úvěry

Ke konci září roku 2015 činily bankovní úvěry spotřebitelské povahy cca 212 mld. Kč. Mezi nejvýznamnější poskytovatele bankovních úvěrů v ČR patří tradičně Česká spořitelna, GE Money, ČSOB včetně ERA – Poštovní spořitelny a Komerční banka. Dle zprávy ČNB *Šetření úvěrových podmínek bank* z října 2015 se u spotřebitelských úvěrů poskytovaných domácnostem úvěrové standardy ve třetím čtvrtletí 2015 dále uvolnily (25 % čistého procentního podílu trhu). Uvedený vývoj byl ovlivňován konkurenčním tlakem ze strany jiných bank a nebankovních subjektů a příznivějším vnímáním rizik ohledně budoucí celkové ekonomické situace a úvěruschopnosti (bonity) klientů. V rámci podmínek při schvalování úvěrů některé banky snižovaly průměrné úrokové marže i marže u rizikovějších úvěrů. Poptávka domácností po spotřebitelských úvěrech je v posledním období rozkolísaná. Ve třetím čtvrtletí 2015 poptávka poklesla u 15 % čistého procentního podílu trhu. Ve čtvrtém čtvrtletí 2015 však banky očekávají v podmínkách dalšího uvolnění úvěrových standardů obnovení růstu poptávky domácností po spotřebitelských úvěrech. Příznivě na poptávku působí zvýšení výdajů za zboží dlouhodobé spotřeby a zlepšení spotřebitelské důvěry.

Kromě konkurence a z ní vyplývajících ziskových marží a nákladů na refinancování je pro cenu úvěrů zásadní především rizikovost, tedy pravděpodobnost, že dojde k nesplácení úvěru a samozřejmě také jaká je průměrná výtěžnost z těchto problémových úvěrů. Důležitým ukazatelem rizikovosti je podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech, jehož vývoj ukazuje následující obrázek.

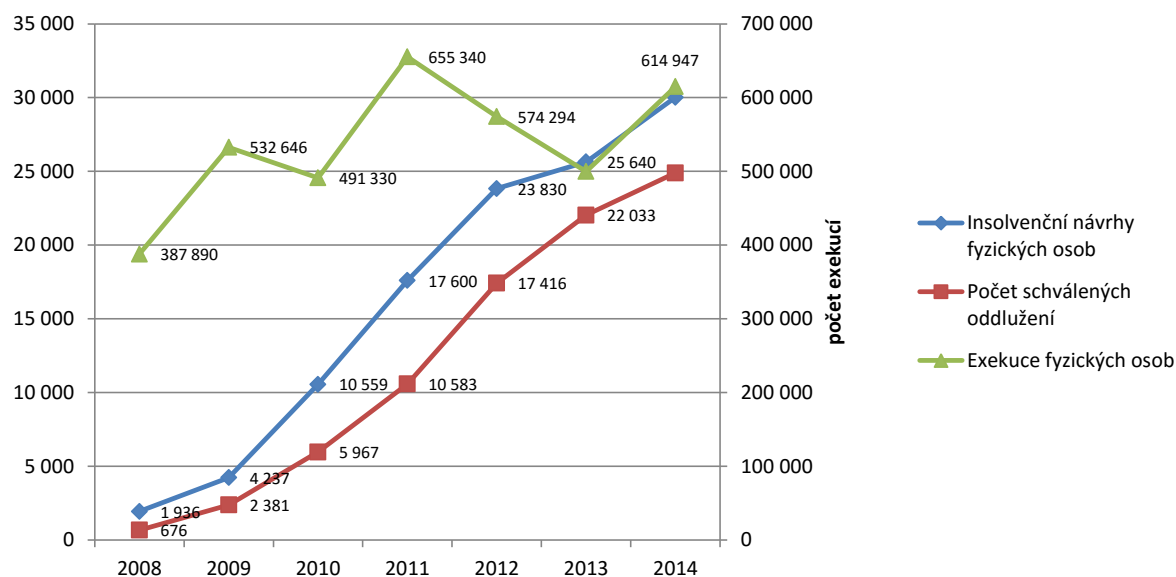
Obrázek 4: Bankovní spotřebitelské úvěry se selháním (2006 – 2014, stavy ke konci období)

Zdroj: EEIP podle ČNB (2015)

S rizikovostí úvěrů do jisté míry souvisí i počet osobních bankrotů resp. insolvenčních návrhů, exekucí a počet schválených oddlužení.

Obrázek 5: Vývoj exekucí fyzických osob, insolvenčních návrhů na fyzické osoby a schválených oddlužení

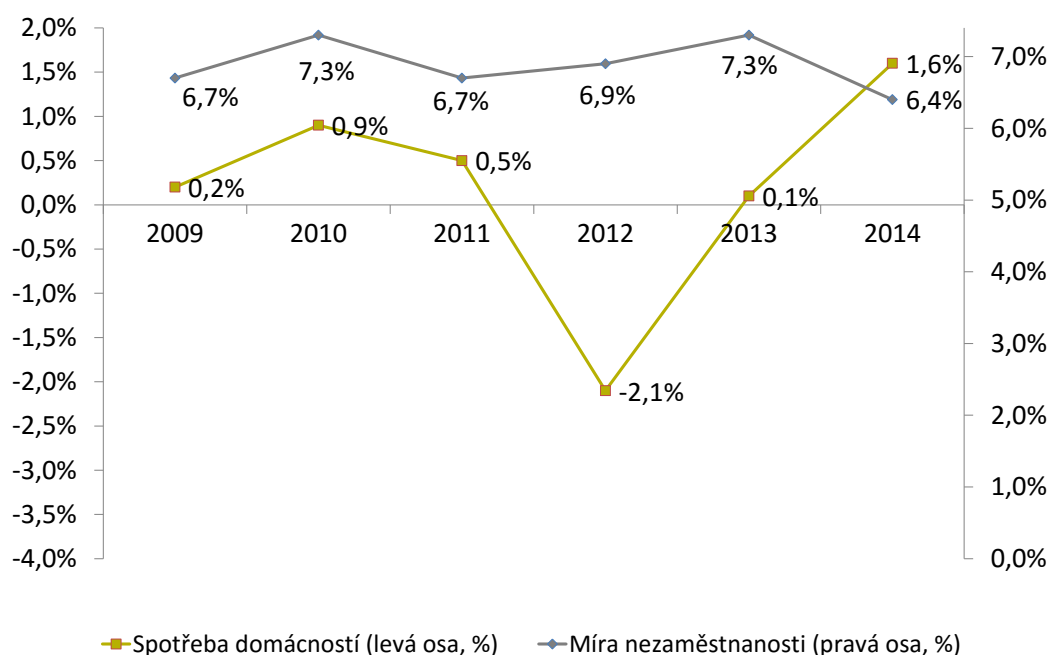

Zdroj: Creditreform

Z obrázků výše je patrné, že zatímco poměr úvěrů v selhání zůstává v posledních letech konstantní, počet insolvenčních návrhů a schválených oddlužení neustále roste, což však nesouvisí pouze s rizikovostí úvěrů, ale i s volbou, jakým způsobem jsou problémové úvěry vypořádány.

Výhled dalšího zadlužování českých domácností bude souviset jednak s globálními makroekonomickými podmínkami, neboť česká ekonomika je malá a exportně orientovaná, tak i s lokálními makroekonomickými podmínkami, kam patří i fiskální politika české vlády a monetární politika České národní banky. Očekávané ekonomické oživení by mělo přispět k růstu spotřeby domácností a také úvěrového trhu. Snižující se míra nezaměstnanosti by zároveň mohla postupně snižovat podíl problémových úvěrů i tržní podíl úvěrových predátorů. Následující obrázek ukazuje vývoj spotřeby domácností a míry nezaměstnanosti v posledních šesti letech.

Obrázek 6: Vývoj spotřeby domácností a míry nezaměstnanosti v ČR

Zdroj: Autoři podle MFČR (2015)

Trh spotřebitelských úvěrů pohledem poskytujících subjektů

Také dle průzkumu NBÚ, který proběhl mezi společnostmi poskytující spotřebitelské úvěry, se očekává mírný růst trhu, což uvedlo 82 % společností. Poskytovatelé spotřebitelských úvěrů považují finanční gramotnost spotřebitelů za průměrnou nebo spíše špatnou, avšak 88 % z nich se domnívá, že se v čase trochu či více zlepšuje. Přesto se však poskytovatelé půjček ve třech čtvrtinách případů domnívají, že se spotřebitelé chovají zodpovědně. Názory na legislativní prostředí na trhu spotřebitelských úvěrů se různí. Přibližně 40 % účastníků průzkumu považuje legislativní prostředí za spíše dobré, za špatné ho naopak považuje 14 % poskytovatelů (zbytek považuje legislativní prostředí za průměrné). Ještě více se různí názory na nově připravovanou legislativu, kde jen velice mírně převažují zastánci nad odpůrci a nejvíce poskytovatelů jsou zatím k nové legislativě indiferentní. Detailnější výsledky průzkumu je možné vidět v příloze této studie.

Dle názorů poskytovatelů spotřebitelských úvěrů jsou hlavními inovacemi na trhu spotřebitelských úvěrů digitalizace, širší využití online služeb, rychlejší vyřízení úvěru, zvýšení transparentnosti úvěrů, produktové inovace jako bonus při řádném splácení, možnost odložit splátku či snížit její velikost. Dále na trhu roste význam konsolidací a také lze vyzorovat pozvolný nástup nekonvenčních úvěrů typu peer to peer a také produktů mimo segment spotřebitelských úvěrů, který však mají tento trh vliv jako např. reverzní hypotéky.

4.2 Trh spotřebitelských úvěrů v roce 2015 v EU

Evropský trh se spotřebitelskými úvěry v 2. čtvrtletí letošního roku meziročně vzrostl o 9 % na 74,3 miliardy eur. Vyplývá to ze statistik evropské federace Eurofinas, která zastřešuje poskytovatele spotřebitelských úvěrů (osobních půjček, revolvingových úvěrů, financování v místě prodeje), hypoték a financování automobilů pro domácnosti ze šestnácti zemí Evropské unie.

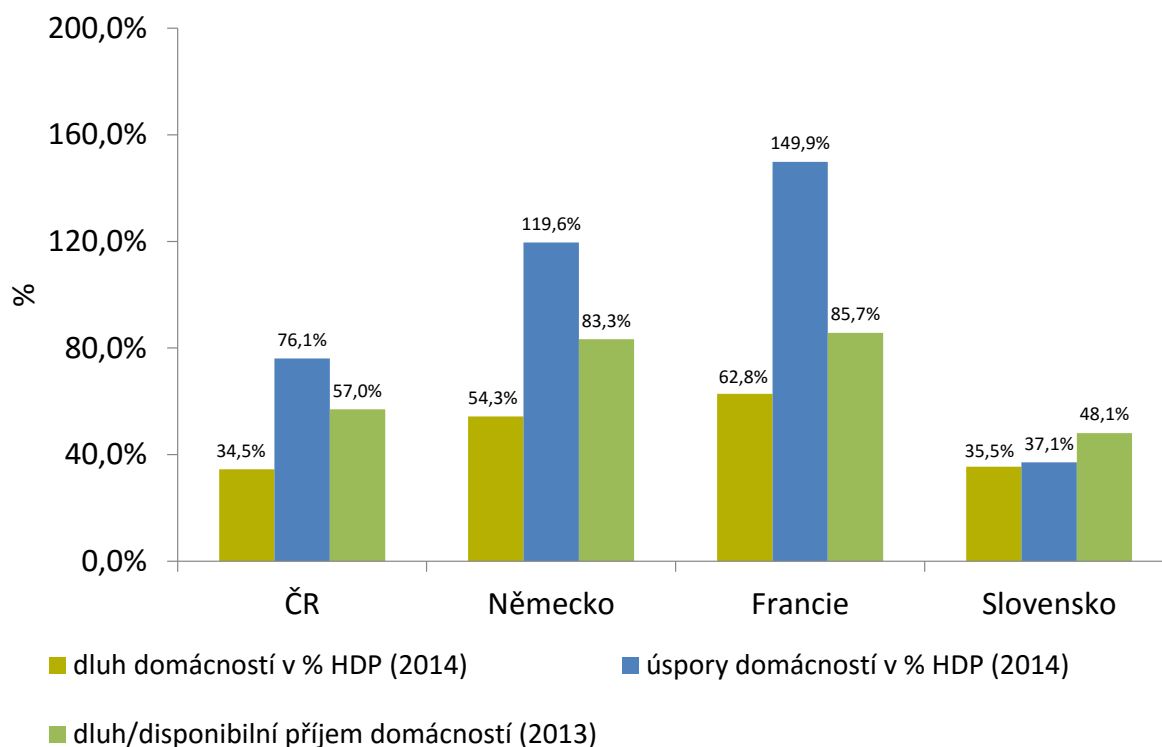
Největší meziroční růst zaznamenaly norský trh (o 28 %), britský trh (o 20,5 %) a také polský trh (o 16 %). Výrazně rostly i největší evropské trhy – italský o 15,4 %, španělský o 11,7 %, německý o 7,4 % a francouzský o 3,5 %. Naopak na finském trhu došlo k meziročnímu poklesu, a to o 5,3 %.

Prostřednictvím spotřebitelských úvěrů byla v letošním 2. čtvrtletí v Evropě financována osobní auta za 24,4 miliardy eur, což představuje meziroční růst o 17,7 %. Nejsilnější meziroční nárůst ve financování osobních vozů pro domácnosti přitom nahlásily Portugalsko (30,1 %), Španělsko (28,6 %), Velká Británie (27,9 %), Švédsko (20,5 %) a Itálie (18,6), v Německu evidovali meziroční nárůst 5 %.

V roce 2015 se podařilo udržet kontinuální růst. Výsledek je podpořen nízkými cenami ropy, slabým eurem i agresivnější monetární politikou Evropské centrální banky. Podobný vývoj přitom analytici očekávají i v příštím čtvrtletí.

Pro komplexní srovnání zadluženosti českých domácností se zeměmi Eurozóny je vhodné uvažovat úroveň jejich bohatství ve vztahu k příjmu. Následující obrázek ukazuje, že i když je dluh českých domácností relativně malý ve srovnání se západními zeměmi EU, poměr mezi dluhem a úsporami je podobný. Jinými slovy, české domácnosti jsou sice méně zadlužené než ty v Eurozóně, nicméně jsou také podstatně chudší, což činí jejich relativní zadluženost srovnatelnou s vybranými státy.

Obrázek 7: Srovnání zadlužení a bohatství v ČR a vybraných zemí Eurozóny

Zdroj: Autoři podle Eurostat 2015

5. Očekávané legislativní změny a jejich dopad na trh spotřebitelských úvěrů

Ministerstvo financí ČR předložilo návrh zákona o úvěru pro spotřebitele (dále jen „Návrh“), který by nahradil stávající právní úpravu zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „Zákon o spotřebitelském úvěru“) a zároveň by jeho přijetím došlo k implementaci směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení (dále jen „Směrnice“). Spolu s Návrhem byly předloženy také návrhy změn souvisejících předpisů jako např. zákona č. 21/1992 Sb., o bankách (dále jen „Zákon o bankách“), nebo zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, v platném znění (dále jen „Živnostenský zákon“).

Směrnice, až na dvě výjimky (formulář ESIP – Evropský standardizovaný informační přehled, výpočet RPSN), představuje tzv. minimální harmonizaci a členské státy jsou tak oprávněny zavést i regulaci přísnější. Cílem Směrnice je zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele mimo jiné i v segmentu hypotečních úvěrů.

Členské státy této zvýšené ochrany mají docílit zavedením přísnějších pravidel zejména v těchto oblastech:

- Informační povinnosti vůči spotřebiteli (včetně předmluvních informací)
- Regulace činnosti neúvěrových institucí
- Regulace činnosti zprostředkovatelů včetně registrace a dohledu
- Regulace odměňování pracovníků věřitelů a zprostředkovatelů
- Požadavky na odbornou způsobilost pracovníků věřitelů a zprostředkovatelů
- Zákaz vázaného prodeje
- Ošetření rizika u úvěrů v cizí měně
- Právo na předčasné splacení úvěru na bydlení

Lhůta pro implementaci je Směrnicí stanovena do 21. 3. 2016, což se sice na první pohled zdá být relativně vzdálenou budoucností, nicméně pokud nedojde k přijetí Návrhu v co nejkratší době, bude termín pro zavedení pravidel a procesů stanovených v Návrhu pro bankovní a nebankovní subjekty naprosto šibeniční, a to zejména s ohledem na skutečnost, že mnohé ze změn si vyžádají zcela nové nastavení interních informačních systémů a výraznou úpravu marketingové a smluvní dokumentace.

Lze konstatovat, že Ministerstvo financí v Návrhu nejenom převzalo minimální pravidla stanovená Směrnicí, ale využilo i některé možnosti ke zpřísnění pravidel nad rámec těch uvedených ve Směrnici.

Pro snadnější pochopení následujícího textu dodáváme, že Návrh se vztahuje jak na hypoteční úvěry, které Návrh označuje jako „spotřebitelský úvěr na bydlení“, tak na ostatní spotřebitelské úvěry, které byly Zákonem o spotřebitelském úvěru regulovány doposud.

Kdo může poskytovat / zprostředkovat spotřebitelské úvěry

Dle dosavadní právní úpravy byly k poskytování spotřebitelských úvěrů oprávněny bankovní subjekty na základě Zákona o bankách, jiné subjekty typu instituce elektronických peněz, poskytovatelé platebních služeb na základě zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, v platném znění, nebo nebankovní subjekty na základě vázané živnosti „Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru“ dle Živnostenského zákona.

Dle Návrhu budou nebankovní subjekty oprávněné poskytovat spotřebitelské úvěry pouze za splnění podmínek uvedených v Návrhu, tj. na základě oprávnění k činnosti, které by jim udělila ČNB, a tyto subjekty se budou zapisovat do registru. Oprávnění je navíc časově omezené, což jde nad rámec Směrnice, když je dle Návrhu uděleno na pět let s možností prodloužení na základě zaplacení správního poplatku. Toto oprávnění navíc mohou získat pouze určité typy obchodních korporací (a.s., s.r.o., evropská společnost), jejichž počáteční kapitál činí nejméně 20 mil. Kč.

Podmínky se zpřísní i pro zprostředkovatele nebankovních úvěrů. Doposud bylo postačující získat živnostenské oprávnění – vázanou živnost; dle Návrhu bude i tento typ podnikání podléhat povolovacímu nebo registračnímu režimu u ČNB a činnosti spočívající v poskytování nebo zprostředkování spotřebitelských úvěrů mají být dle návrhu změn Živnostenského zákona zařazeny na seznam činností, které nejsou živností. Zprostředkovatelskou činnost bude možné vykonávat jako:

- a. samostatný zprostředkovatel (udělení oprávnění a registrace);
- b. vázaný zástupce (registrace);
- c. zprostředkovatel vázaného spotřebitelského úvěru (registrace).

Podmínky pro udělení povolení / registraci jsou shodné (sídlo v ČR, důvěryhodnost, odborná způsobilost, ještě není registrován jako zprostředkovatel), s výjimkou samostatného zprostředkovatele, kde je navíc vyžadováno i pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou činností zprostředkovatele.

Návrh zavádí v oblasti zprostředkovatelské činnosti princip jednotného „pasu“, s tím, že dohled nad činností vykonává instituce dohledu domovského státu, ale zprostředkovatelé stejně musí dodržet určité podmínky v oblasti odborné způsobilosti osob, které se přímo podílejí na zprostředkování spotřebitelských úvěrů na bydlení.

Dle přechodných ustanovení uvedených v Návrhu subjekty působící na základě živnostenského oprávnění mohou nadále poskytovat / zprostředkovávat úvěry po dobu 2 let od účinnosti zákona, za předpokladu, že do 6 měsíců od účinnosti podají žádost o vydání oprávnění/registraci u ČNB, jinak jejich oprávnění zanikne uplynutím 6 měsíců od účinnosti zákona.

Platby před uzavřením smlouvy

Směrnice v čl. 7 odst. 5 umožňuje členským státům zakázat platby spotřebitele věřiteli nebo zprostředkovateli úvěru před uzavřením smlouvy o úvěru, což je v Návrhu využito. Nejedná se však o bezvýjimečný zákaz, ale povoleny jsou platby za účelem náhrady daní, správních poplatků nebo obdobných poplatků a účelně vynaložených nákladů na ocenění předmětu zajištění. Výjimky se však týkají především hypotečních úvěrů, kde je logické, že náklady na znalecký posudek předmětné nemovitosti nese klient, protože se jedná o jím vyvolané náklady. Směrnice však zakazuje, aby lidé

platili poplatek dopředu „jen tak“. Dle Návrhu je rovněž zakázáno, aby samostatný zprostředkovatel pobíral odměnu zároveň od poskytovatele úvěru i spotřebitele.

Nové informační povinnosti

Co se týče informačních povinností, ať již před nebo po uzavření úvěrové smlouvy, tyto zůstávají ve stejném rozsahu, jako jsou uvedeny v přílohách Zákona o spotřebitelském úvěru, a navíc v souladu se Směrnicí přibyla povinnost:

- i. informovat spotřebitele o tzv. měnovém riziku, pokud je úvěr poskytován v cizí měně a změna směnného kurzu může způsobit změnu výše splátek úvěru a celkovou částku splatnou spotřebitelem,
- ii. povinnost zprostředkovatele poskytnout informace o své osobě, zejména zda je samostatným nebo vázaným zprostředkovatelem nebo kde je možné ověřit jeho registraci,
- iii. v případě zprostředkování úvěru na bydlení je navíc zprostředkovatel povinen informovat spotřebitele o tom, že si může vyžádat údaje o výši provize, kterou poskytují zprostředkovateli jednotliví poskytovatelé úvěru.

Důsledkem porušení informačních povinností ve smlouvě o spotřebitelském úvěru je skutečnost, že takto poskytnutý úvěr je od okamžiku, kdy spotřebitel toto porušení uplatní u věřitele, úročený repo sazbou uveřejněnou Českou národní bankou. Doposud byl v popsaném případě úvěr úročen diskontní sazbou, nicméně obě tyto sazby dosahují momentálně 0,05 %, tudíž jsou důsledky pro věřitele v případě porušení této povinnosti velmi závažné.

Zákaz vázaného prodeje

Návrh zavádí zákaz vázaného prodeje v tom smyslu, že poskytovatel nesmí omezovat spotřebitele ve výběru poskytovatele doplňkové finanční služby, pokud je uzavření úvěrové smlouvy podmíněno uzavřením smlouvy o této doplňkové finanční službě. Tento zákaz není bezvýjimečný a nemá se vztahovat na:

- i. platební nebo spořicí účet, jehož účelem je shromažďování prostředků pro splacení úvěru,
- ii. stavební spoření podle zákona upravujícího stavební spoření, ani
- iii. iji pojištění vozidla, které je spotřebitelským úvěrem financováno.

Lhůta na rozmyšlenou

Novinkou je zavedení tzv. „lhůty na rozmyšlenou“, kde je spotřebiteli v souladu se Směrnicí poskytnuta lhůta 14 dnů, ve které má možnost prostudovat závazný návrh smluvní podmínek ke smlouvě o úvěru na bydlení a rozhodnout se, zda smlouvu uzavře. Pokud oznámí spotřebitel v rámci této čtrnáctidenní lhůty, že návrh přijímá, poskytovatel je povinen smlouvu ve znění návrhu uzavřít s tím, že uzavření smlouvy se lze domáhat soudně postupem dle ust. § 1787 občanského zákoníku.

Úvěry v cizí měně

Návrh v souladu se Směrnicí stanoví pravidla pro ošetření rizika v případě úvěrů poskytnutých v cizí měně, a tato úprava se vztahuje nejenom na úvěry na bydlení, ale na všechny spotřebitelské úvěry. Poskytovatel je povinen umožnit spotřebiteli buď změnu měny (na měnu, určenou dle podmínek daných Návrhem, tj. např. měnu, ve které měl spotřebitel hlavní příjem, nebo ve které spotřebitel držel aktiva, z nichž měl být spotřebitelský úvěr splácen, v době, kdy bylo provedeno poslední posouzení úvěruschopnosti ve vztahu k danému spotřebitelskému úvěru) nebo zajistit jiné mechanismy k omezení rizika vyplývajícího ze změny směnného kurzu.

Předčasné splacení úvěru

Návrh dále zavádí právo spotřebitele na předčasné splacení úvěru na bydlení, aniž by věřitel mohl požadovat úhradu nákladů za předčasné splacení, pokud předčasné splacení bylo provedeno:

- i. v období 3 měsíců poté, co věřitel sdělil spotřebiteli novou výši úrokové sazby po ukončení fixace,
- ii. v důsledku rozvodu, úmrtí, dlouhodobé nemoci / invalidity spotřebitele, jeho manžela nebo partnera
- iii. do výše 25 % jistiny úvěru ve lhůtě 1 měsíce přede dnem výročí uzavření úvěrové smlouvy.
- iv. V ostatních případech předčasného splacení úvěru na bydlení Návrh limituje výši náhrady nákladů, které je věřitel oprávněn požadovat, a to tak, že výše náhrady nákladů nesmí v případě hypotečních úvěrů přesáhnout částku úroku, kterou by spotřebitel zaplatil za dobu od předčasného splacení do konce období, pro které je stanovena pevná výpůjční úroková sazba.

V případě ostatních spotřebitelských úvěrů výše náhrady nákladů nesmí přesáhnout:

- i. částku úroku, kterou by spotřebitel zaplatil za dobu od předčasného splacení do skončení úvěru, a zároveň
- ii. 1 % z předčasně splacené části celkové výše úvěru, přesahuje-li doba mezi předčasným splacením a sjednaným koncem úvěru jeden rok; není-li tato doba delší než 1 rok, nesmí výše náhrady přesáhnout 0,5 % z předčasně splacené části celkové výše úvěru.
- iii. Dle přechodných ustanovení uvedených v Návrhu se tato pravidla aplikují na veškeré smlouvy s variabilní úrokovou sazbou, i když byly uzavřeny před účinností zákona a na smlouvy s fixní úrokovou sazbou, kdy po nabytí účinnosti zákona započalo běžet další období fixace.

Omezení sankcí za prodlení

V případě přijetí Návrhu dojde k výraznému omezení plateb souvisejících s prodlením spotřebitele, a to nejen v oblasti úvěrů na bydlení, ale i u všech spotřebitelských úvěrů, tato úprava tak jde nad rámec Směrnice. Návrh stanoví omezení pro smluvní pokuty ve výši 0,1 % denně z částky, ohledně které je dlužník v prodlení a také celkové maximum všech smluvních pokut ve výši 10.000,- Kč + 70 % jistiny, maximálně však 200.000,- Kč celkově.

Odklad realizace zástavního práva

Další omezení práv věřitelů se týká realizace zástavního práva. Dle Směrnice mají členské státy přijmout opatření podporující věřitele v tom, aby postupovali s přiměřenou shovívavostí, než zahájí řízení za účelem realizace zástavy. Dle Návrhu je takovým opatřením zavedení šestiměsíční lhůty, kterou je věřitel povinen poskytnout spotřebiteli ke splacení dluhu poté, co mu oznámí, že hodlá prodat nemovitou věc zajišťující spotřebitelský úvěr.

Závěr

Jelikož bylo teprve ukončeno připomínkové řízení (20. 7. 2015) lze předpokládat, že Návrh ještě dozná výrazných změn. Nicméně již v tuto chvíli je zcela zřejmé, že nová právní úprava významně ovlivní podnikání v oblasti spotřebitelských a hypotečních úvěrů a vyžádá si změny v interních informačních systémech bankovních i nebankovních subjektů a stejně tak i nikoliv pouze kosmetickou úpravu smluvní a marketingové dokumentace.

Autoři

Mgr. Lukáš Zahrádka, advokát

Mgr. Katarína Jendželovská, advokátka

Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

TZ MF ČR: NÁVRH ZÁKONA MINISTERSTVA FINANČÍ VÝZNAMNĚ POSILUJE POSTAVENÍ SPOTŘEBITELE

Ing. Michal Žurovec, MF ČR

Ministerstvo financí předkládá vládě zákon o úvěru pro spotřebitele. Nový zákon uceleně pokrývá všechny typy spotřebitelských úvěrů – od klasických hotovostních úvěrů, přes kreditní karty, nákupy zboží na splátky až po hypotéky a jiné úvěry na bydlení, kterých se dosud zákon o spotřebitelských úvěrech netýkal. Zákon zavádí ustanovení, která posilují pozici spotřebitele. Ten bude mít nově například možnost splatit svůj dluh kdykoli a poskytovatel bude mít právo pouze na tzv. účelně vynaložené náklady, které mu v souvislosti s předčasným splacením objektivně vzniknou. V těžkých životních situacích, například při dlouhodobé nemoci, bude předčasné splacení úvěru na bydlení zcela zdarma.

Zároveň zákon významně posiluje odpovědnost věřitele za poskytnutí úvěru. Úvěr by měl být poskytnut jen tomu, kdo jej bude schopen ze svých příjmů řádně splácet. Pokud tuto schopnost poskytovatel neprověří, bude smlouva o úvěru neplatná a spotřebitel nebude muset platit žádný úrok a dokonce dostane již zaplacené úroky zpět. Jistinu splatí podle svých možností.

„Nová úprava řeší závažné a systémové problémy v sektoru nebankovních poskytovatelů a zprostředkovatelů úvěrů,“ říká k předloženému zákonu ministr financí Andrej Babiš. „Jedná se zejména

o nekalé obchodní praktiky a nízkou odbornost a důvěryhodnost některých distributorů úvěrů. Zákon také omezuje sankce za pozdní splátku úvěru. Ten, kdo jinak řádně své závazky splácí, se tak ze dne na den nedostane do spárů lichvářů či exekutorů a nepřijde o střechu nad hlavou,” doplňuje Andrej Babiš.

Ministerstvo financí významně zvyšuje nároky na nebankovní subjekty pro jejich podnikání v oblasti úvěrů. Dosud je toto podnikání živností, kterou může vykonávat prakticky kdokoli (nyní více než 60 tisíc osob), na které nelze efektivně dohlížet. Návrh reguluje vstup do odvětví u zprostředkovatelů a nebankovních poskytovatelů úvěrů a klade vyšší nároky na jejich odbornost. Její úroveň bude nyní stejná jak pro bankovní, tak pro nebankovní prodej úvěrů.

Zákon také přesouvá licencování a dohled nad všemi poskytovateli a zprostředkovateli úvěrů na Českou národní banku. ČNB již nyní dohlíží na všechny ostatní sektory na finančním trhu a bude vybavena i silnějšími pravomocemi udílet při porušení zákona pokuty a jiné sankce.

Aktuální znění zákona a informace o jeho projednávání jsou k dispozici na adrese:

<http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/spotrebitelsky-uver/distribuce-uveru-pro-spotrebitele/zahajeni-mezirezortniho-pripominkoveho-r-21716>

6. Výsledky Navigátoru bezpečného úvěru 2015

V této kapitole se zabýváme výsledky Navigátoru pro zkoumané subjekty, které nabízí dva modelové úvěry: na 30 000 Kč a na 100 000 Kč. Celkem byl Navigátor vypočítán pro 69 poskytovatelů, nabízejících celkem 107 spotřebitelských úvěrů v ČR (z toho 55 pro úvěry na 30 tis. Kč a 52 pro úvěry na 100 tis. Kč). Letos věřitele nejprve roztřídíme do 2 kategorií podle bezpečnosti na bezpečné věřitele a predátory dle metodologie NBÚ 2015. Rozhodující kritéria pro roztřídění jsou nezávislé na tom, zda jde o kategorii úvěru na 30 tis. Kč či 100 tis. Kč. Následující tabulka shrnuje hodnocené subjekty a jejich zařazení.

Tabulka 4: Seznam subjektů rozřazených do kategorií dle bezpečnosti

společnost	zkratka	kategorie	úvěr 30 000 Kč	úvěr 100 000 Kč
Air Bank	AB	bezpečný	X	X
Cetelem	CET	bezpečný	X	X
Cofidis	Cof	bezpečný	X	X
Česká spořitelna, a.s.	ČS	bezpečný	X	X
Český Triangl	ČT	bezpečný	X	
ČSOB	ČSOB	bezpečný	X	X
Equa Bank	EB	bezpečný	X	X
ERA	ERA	bezpečný	X	X
ESSOX	ESSOX	bezpečný	X	X
Expo Bank	Expo	bezpečný		X
GE Money Bank	GE	bezpečný		X
Home Credit	HC	bezpečný	X	X
Komerční banka, a.s.	KB	bezpečný	X	X
mBank	MB	bezpečný	X	X
Oberbank AG	OB	bezpečný		X
Provident	PF	bezpečný	X	
Raiffeisenbank a.s.	RB	bezpečný	X	X
Sberbank CZ, a.s.	SB	bezpečný	X	X
Unicredit Bank	UCB	bezpečný	X	X
Waldviertel Sparkasse	WSPK	bezpečný		X
ZUNO BANK AG	ZUNO	bezpečný	X	X
aaapujcky.eu	AAA	predátor	X	X
acema.cz/	ACE	predátor	X	X
Aretal	ARET	predátor	X	
bezbanky.cz	BB	predátor		X
Bezva půjčka bez registru	BPBR	predátor	X	
bezzastavy.cz/	BZ	predátor	X	X
damivam	DIV	predátor		X
Door Financial a.s.	DF	predátor	X	
ecredit.cz	EC	predátor	X	X
Fair Credit International, SE	FC	predátor	X	
fastpujcka.cz/	FP	predátor	X	X

Fiusit	Fiusit	predátor	X	X
Helpfinancial	HelpF	predátor	X	
hfs.cz/	HFS	predátor	X	X
hotpujcka.cz/	HotP	predátor	X	X
http://ipujckabezregistru.cz/	IPBR	predátor	X	
lhned-pujcka.cz	ihned	predátor	X	X
I-peníze	IP	predátor	X	X
JET Money s.r.o.	JET	predátor	X	
JMG Investments	JMG	predátor		X
Karlova půjčka	KP	predátor	X	X
lehapujcka.cz	LP	predátor	X	
Libria Capital	Libria	predátor		X
mojepujcka.cz	MP	predátor		X
MSC	MSC	predátor	X	X
naobcanku.org	NO	predátor	X	X
nebankovni-pujcka-bez-registru.cz/	NPBR	predátor		X
nejlepsi-pujcka.cz	NejP	predátor	X	
operativnipujcka.cz/	OP	predátor	X	X
petrovapujcka.cz	PP	predátor	X	X
potive-pujcky.717.cz/	PP717	predátor	X	
prijemne-penize.cz	Pr-p	predátor	X	X
Profi Credit	PC	predátor	X	
promapujcky.cz/	PromP	predátor	X	X
Pronto Credit	PC	predátor	X	
pujckabez.cz	PB	predátor	X	X
pujckapenize.cz	Ppen	predátor	X	X
pujcky-bez-banky.cz	PBB	predátor		X
pujcky-nemovitosti.cz	PN	predátor		X
Půjčka 500	P500	predátor	X	X
Půjčka bez účelu	PBÚ	predátor	X	X
Quick půjčka	Quick	predátor	X	
Rilex půjčka	RILEX	predátor	X	
schvalime.cz	SCHV	predátor	X	X
Tommy Stachi s.r.o.	TS	predátor	X	
uverovapohotovost	uverP	predátor		X
Vitacredit	VC	predátor		X
zlata-pujcka.cz	ZP	predátor	X	X

Oproti NBÚ 2014 již nemáme střední kategorii rizikovosti, do které v loňském roce spadaly společnosti Provident Financials, Profi Credit, Český Triangl a Aasa. Aasa přestala nabízet úvěry nad 20 000 Kč, tudíž nespádá ani do jedné kategorie modelových úvěrů. Český Triangl spolu s Provident Financials, který vstoupil do úvěrových registrů, letos splnily podmínky pro zařazení mezi bezpečné věřitele. Naopak společnost Profi Credit byla zařazena mezi predátory a společně se společnostmi Fair Credit a Door

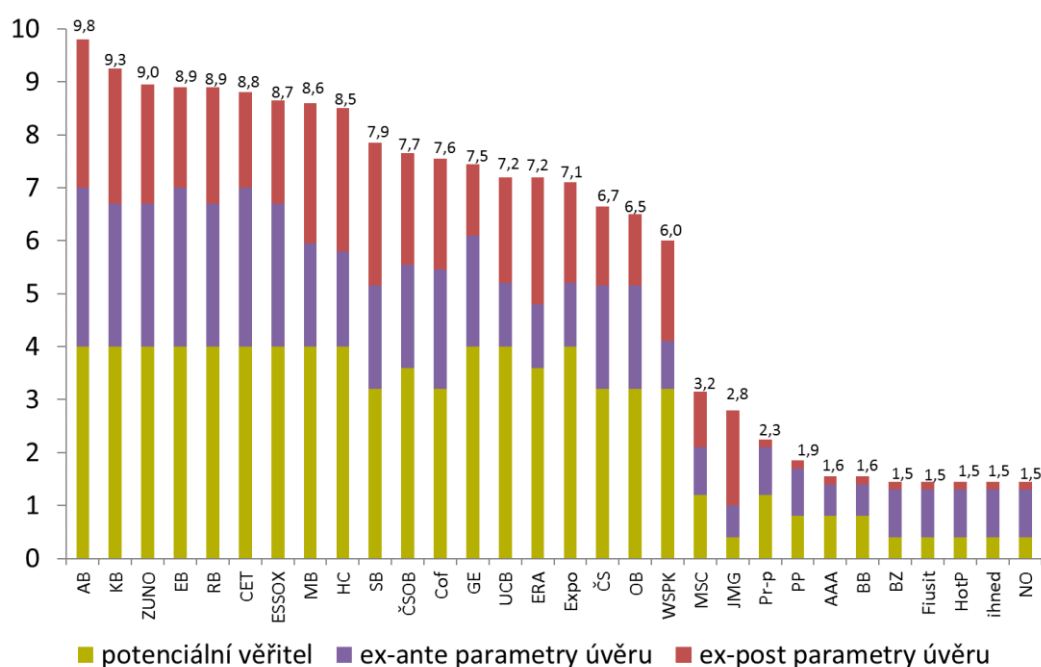
Finanční patří mezi nejlépe hodnocené úvěrové predátory, kteří bodově dotahují ty nejslabší z bezpečných věřitelů.

Výsledná hodnota Navigátoru je buď průměr dvou dosažených hodnot (v případě, že subjekt nabízí oba produkty) případně dosažená hodnota Navigátoru v případě, že subjekt nabízí pouze 1 produkt. S ohledem na to, že část dat vyplněných věřiteli v on-line formuláři patří mezi data citlivá (např. data na základě interní databáze od Asociace občanských poraden či data o objemu a počtu poskytnutých spotřebitelských úvěrů), detailní výsledky všech zkoumaných společností nejsou ve všech hodnocených indikátorech veřejně přístupné.

6.1. Výsledky Navigátoru pro úvěr na 30 tis. Kč

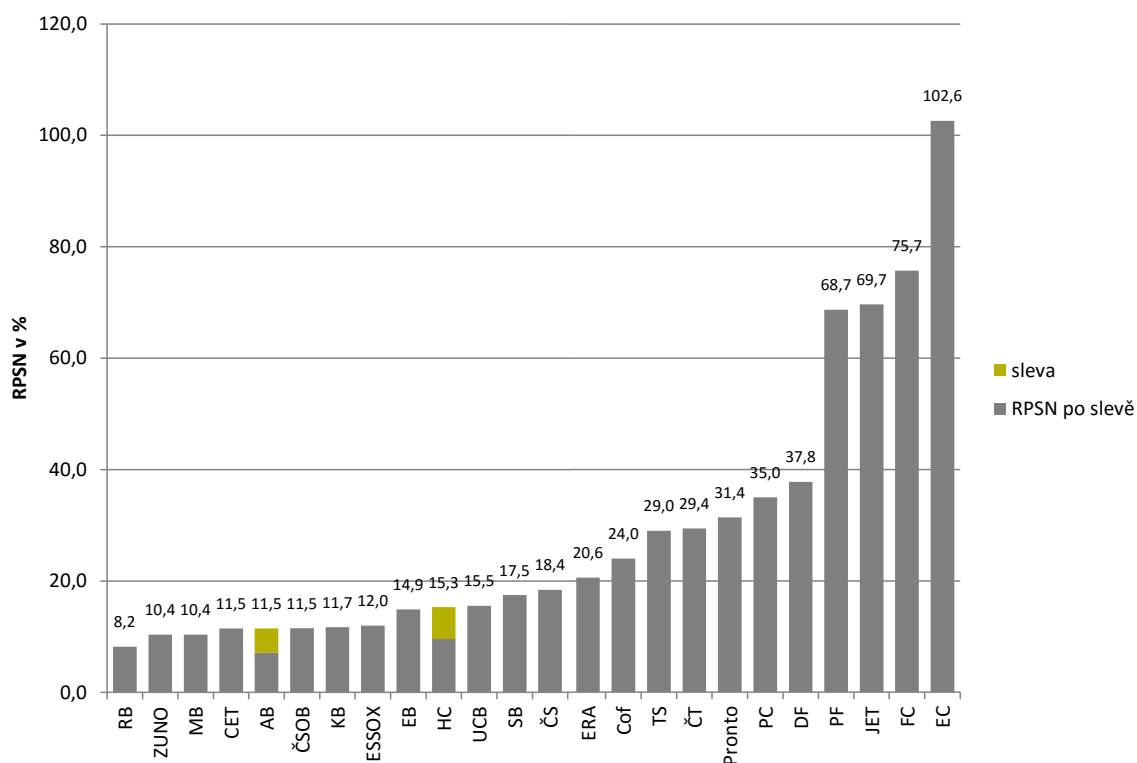
Výpočet Navigátoru pro první modelový úvěr (bezúčelový úvěr na 30 tis. Kč) byl proveden celkem na 55 spotřebitelských úvěrech, následující obrázek ukazuje prvních 30 subjektů v pořadí (zbylé lze nalézt v Appendixu v kompletních výsledcích).

Obrázek 8: Výsledky Navigátoru pro modelový úvěr na 30 000 Kč se splatností 1 rok

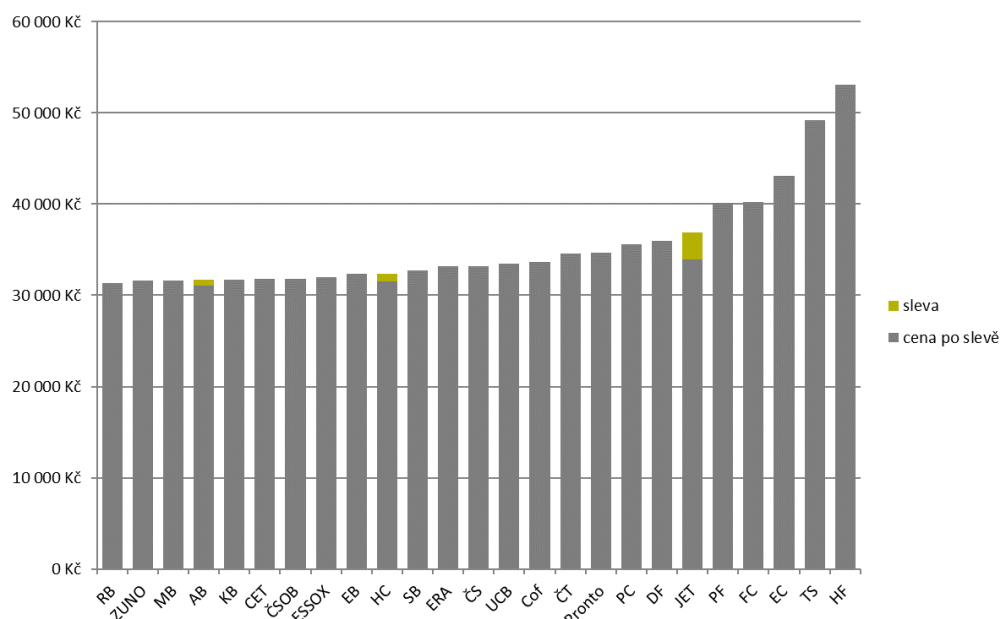

Při pohledu na výsledky je zřejmé, že se nejlépe umístily subjekty pod kontrolou ČNB, které využívají úvěrové registry, což do určité míry předurčuje konstrukce NBÚ a 40% váha parametrů v kategorii potenciální věřitel. I v ostatních kritériích však mají tyto banky a značkové nebankovní instituce před zbytkem trhu výrazný náskok. V kategorii úvěru na 30 tis. Kč se splatností 1 rok se nejlépe umístila Air Bank, následovaná značkovou nebankou Home Credit. Oproti loňským výsledkům se na třetí, resp. čtvrté příčce vyměnily mBank a Komerční banka, mBank tak letos získává v této kategorii bronz. Velmi slušného výsledku nad 5 bodů ještě dosáhla Equa Bank a ZUNO. Hlavní rozdíly mezi jednotlivými bankovními a značkovými nebankovními subjekty vznikly tradičně rozdílem v cenách, v sankcích, v parametru četnosti výskytu u Asociace občanských poraden a nově také v inovacích, které věřitelé svým klientům nabízí. Následující obrázky ukazují cenu úvěru a RPSN u vybraných subjektů s rozlišením poskytnutých bonusů za řádné splacení.

Obrázek 9: RPSN u vybraných poskytovatelů pro úvěr na 30 000 Kč se splatností 1 rok

Obrázek 10: Cena úvěru u vybraných poskytovatelů pro úvěr na 30 000 Kč se splatností 1 rok

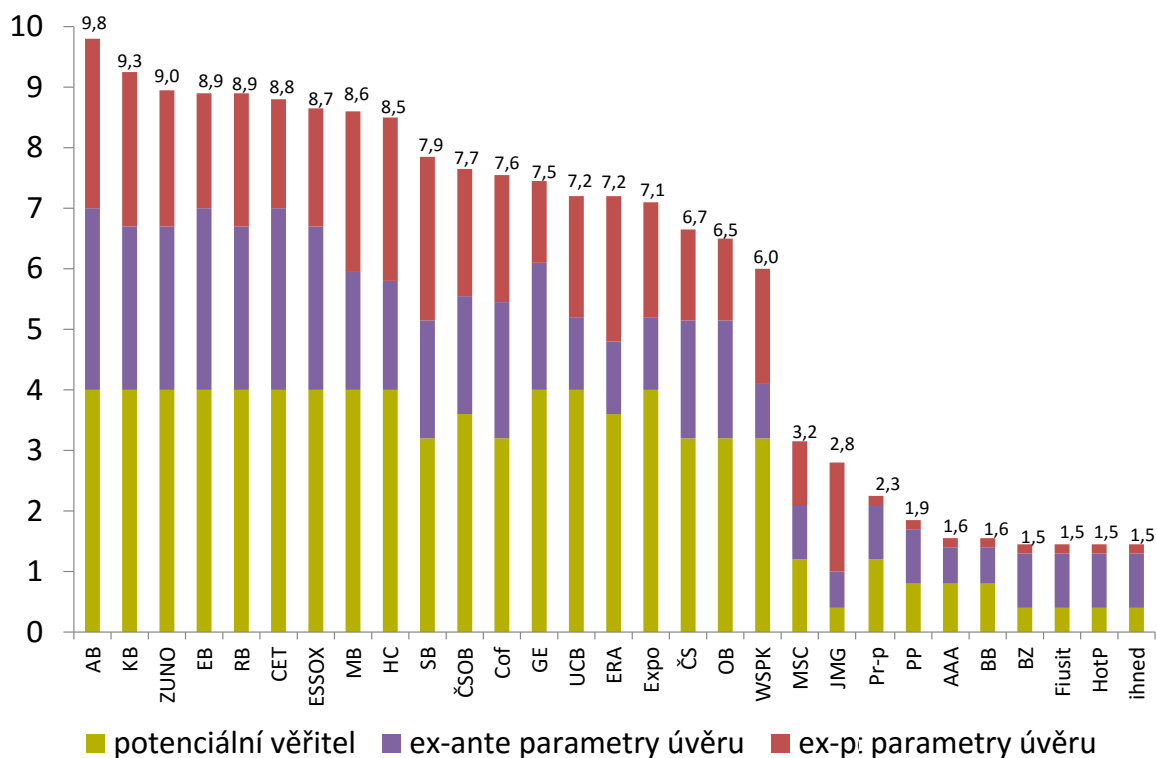
Z obrázků je vidět, že mezi nejlevnější subjekty v této kategorii úvěrů patří Raiffeisen Bank, ZUNO a mBank, následovány Air Bank, která je vůbec nejlevnější při zohlednění bonusů. Na třetím místě při zohlednění slevy je Home Credit. Relativně levné úvěry do 12 % RPSN mají ještě Komerční banka, ČSOB, Cetelem a ESSOX.

Společnosti Air Bank, Cetelem, Home Credit, Cofidis, Sber Bank, ZUNO, Komerční banka, ESSOX, Fair Credit a Door Financial se umístily dobře i ve velikosti sankcí při prodlení se splácením.

6.2. Výsledky Navigátoru pro úvěr na 100 tis. Kč

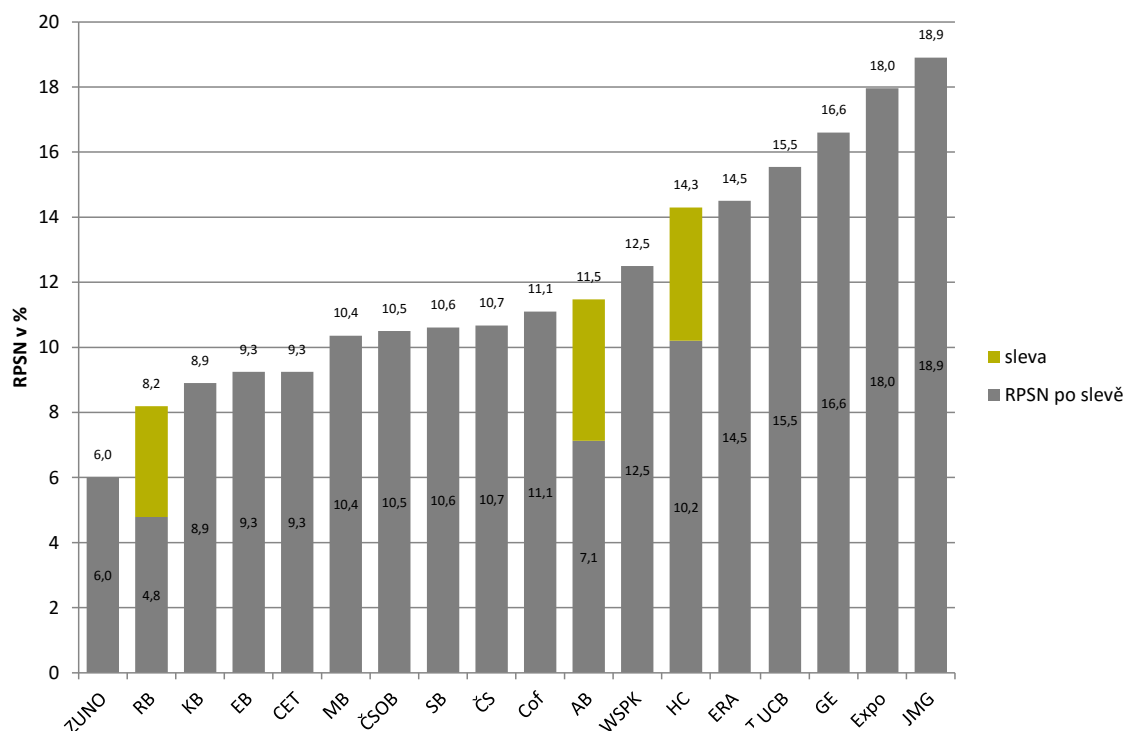
Výpočet Navigátoru pro druhý modelový úvěr (bezüčelový úvěr na 100 tis. Kč) byl proveden celkem na 52 spotřebitelských úvěrech. Následující obrázek zobrazuje výsledky prvních 30 subjektů pro modelový úvěr na 100 tis. Kč se splatností 5 let.

Obrázek 11: Výsledky Navigátoru pro modelový úvěr na 100 000 Kč se splatností 5 let

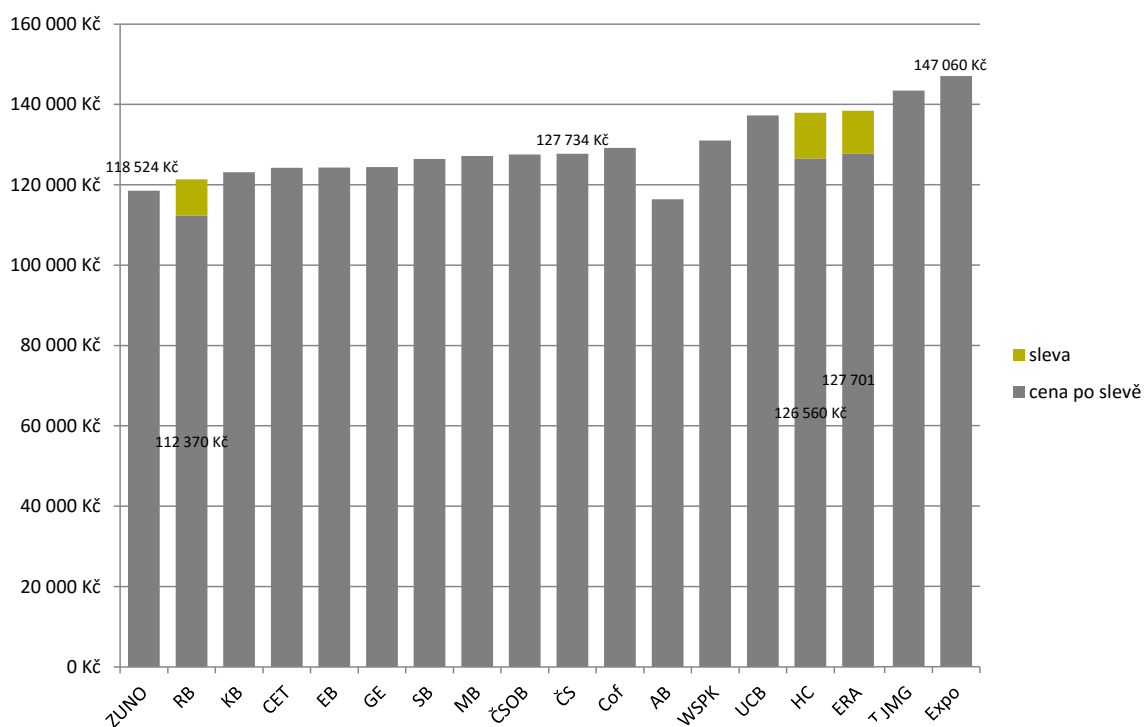

V kategorii úvěru za 100 tis. Kč se umístila opět Air Bank, následována loňským vítězem Komerční bankou, ZUNO, Equa Bank, Raiffeisen Bank a Cetelem. Rozdíl mezi jednotlivými bankami a značkovými nebankami je dán zejména rozdílnou výší celkové částky a RPSN, výší sankcí, frekvencí výskytu v parametru Asociace občanských poraden a produktovými inovacemi (podobně jako u úvěru na 30 tis. Kč). V této kategorii úvěru můžeme pozorovat i větší bodový propad mezi slabšími bankami a predátory, což je dáno víceméně všemi kategoriemi hodnocení, především pak v kategoriích potenciální věřitel a ex-post parametry úvěru. Následující obrázky ilustrují různou úroveň RPSN a ceny úvěru pro zkoumané subjekty.

Obrázek 12: RPSN u vybraných subjektů pro úvěr na 100 000 Kč se splatností 5 let

Obrázek 13: Cena úvěru u vybraných subjektů pro úvěr na 100 000 Kč se splatností 5 let

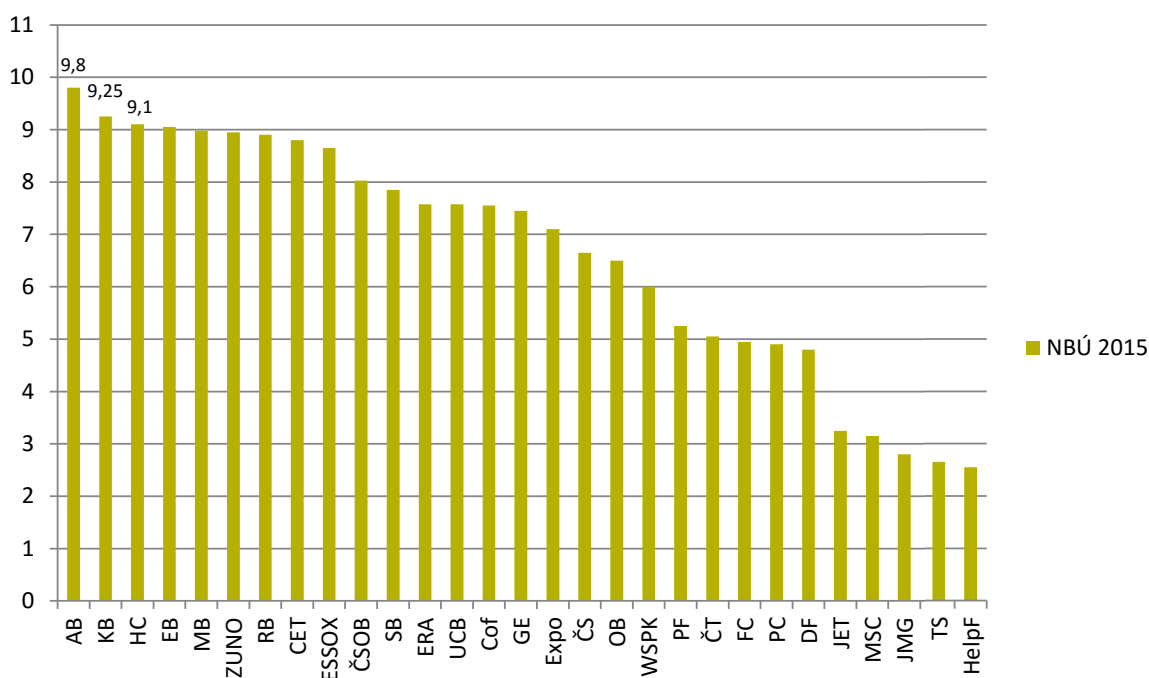
Z obrázků je vidět, že v kategorii úvěrů na 100 tis. Kč patří mezi nejlevnější ZUNO, Raiffeisen Bank (která je nejlevnější při zohlednění bonusů), Komerční banka, Cetelem, Equa Bank a mBank. Mezi subjekty s nejnižšími sankcemi v této kategorii úvěru patří Air Bank, Raiffeisen Bank, Sber Bank, Cofidis, Home Credit, Komerční banka, ESSOX, Cetelem a ZUNO.

6.3. Celkové výsledky Navigátoru 2014

Celkově bylo v rámci projektu Navigátor bezpečného úvěru hodnoceno 69 poskytovatelů spotřebitelských půjček (55 poskytovatelů půjček na 30 tis. Kč, 52 poskytovatelů půjček na 100 tis. Kč, některé subjekty poskytují úvěry v obou kategoriích). Jak již bylo uvedeno, výsledná hodnota Navigátoru je buď průměr dvou dosažených hodnot (v případě, že subjekt nabízí oba produkty), případně dosažená hodnota Navigátoru, pokud subjekt nabízí pouze 1 produkt. Tyto výsledky víceméně kopírují předešlé výsledky modelových úvěrů.

Vítězem NBÚ 2015 se stala Air Bank (9,8 bodů). Na druhém místě se umístil loňský vítěz Komerční banka (9,25 bodů). Bronzovou příčku obsadil stejně jako loni Home Credit (9,1 bodů). Po stupních vítězů následují Equa Bank (9,05 bodů), mBank (8,975 bodů) a ZUNO Bank AG (8,95 bodů). Následující obrázek ukazuje výsledky prvních 30 subjektů žebříčku NBÚ 2015.

Obrázek 14: Výsledky Navigátoru 2014 pro zkoumané subjekty (nejlepších 30)

8. Závěr Studie Navigátor bezpečného úvěru 2015

Trh spotřebitelských úvěrů v uplynulých měsících lehce stagnoval. Dle odborného předpokladu a názoru zástupců úvěrových společností lze ale v následujícím období očekávat jeho mírné oživení. Ostatně naznačují to také makroekonomické indikátory trhu. K poklesu došlo také u cen úvěrových produktů, ačkoli se v některých segmentech stále nevyrovnaly cenám v EU.

Letošní Studie ukázala také trend v oblasti úvěrových predátorů, kteří se posouvají směrem k mikroúvěrům a konsolidacím úvěrů, včetně jejich pouhého zprostředkování. To je také příčinou mírného poklesu objemu úvěrů poskytnutých predátory v segmentu standardních úvěrových produktů. Dosud jen okrajově se trhu úvěrových produktů dotkly reverzní hypotéky, jejich význam ale

může v dalších letech narůstat, stejně jako jejich dopady na spotřebitele i trh jako takový. Právě do segmentu reverzních hypoték se mohou přesunout predátoři a zneužívat tak méně regulovaného segmentu s pravděpodobností dosažení vyšších výnosů.

Inovaci trhu se v roce 2015 staly „peer to peer“ úvěry. Ačkoliv si na trhu své místo teprve získávají, jak se ukazuje v zahraničí, mohou být trendem pro další období s dopadem na úvěrový trh jako takový.

Celkově lze konstatovat, že trh spotřebitelských úvěrů je vyspělejší a bezpečnější, než v roce 2014. Do budoucna lze přitom očekávat výrazné změny, a to především v případě přijetí nové legislativy.

Výsledky letošní Studie potvrzují, že společnosti, které byly zařazeny mezi bezpečné poskytovatele úvěrů, se postupně neodlišují již jen v ceně, respektive v přidané hodnotě, kterou prostřednictvím svých produktů spotřebitelům poskytují. Jedním z klíčových faktorů, který může rozhodnout o budoucnosti úspěchu firem a jejich produktů, jsou inovace, se kterými na trh přichází.

V celkových výsledcích uspěla Air Banka, Komerční banka a společnost Home Credit. Na předních příčkách se tak umístila moderní on-line banka, tradiční „kamenná“ banka a zástupce značkové nebankovní společnosti. I letošní studie potvrdila rigidnost některých především tradičních bank v poskytování služeb svým klientům.

U půjčky na 30 tisíc korun si nejlépe vedla Air Banka, následovaná společností Home Credit. Trojici uzavírá mBank. U úvěru na 100 tisíc korun dosáhla nejlepších výsledků Air Banka, dále Komerční banka a ZUNO Bank.

9. Užitečné zdroje

- Civic Consulting of the Consumer Policy Evaluation Consortium (2013): The over-indebtedness of European households: updated mapping of the situation, nature and causes, effects and initiatives for alleviating its impact, prosinec 2013
- Creditreform (2011). Vývoj insolvenčí v České republice v říjnu 2011, 1. listopadu 2011
- Černohorský J., Teplý P. (2011). Základy financí, GRADA
- ČNB (2015). Zpráva o finanční stabilitě 2014/2015, červen 2015
- Del-Rio, A., Young, G. (2005). The impact of unsecured debt on financial distress among British households, Bank of England, Working Paper no. 262
- DeVaney, S., Lytton, R. (1995). Household Insolvency: A Review of Household Debt Repayment, Delinquency, and Bankruptcy, Financial Service Review, Vol. 4(2), pp 137-156
- Elmer, P., Seeling, S. (1998). Insolvency, Trigger Events, and Consumer Risk Posture in the Theory of Single-Family Mortgage Default, FDIC Working Paper 98-3
- Eurofinas (2009). Eurofinas response to the European Commission's consultation on responsible lending and borrowing in the EU, srpen 2009
- Eurofinas (2010). Responsible Lending & Borrowing, březen 2009
- Evropská komise (2008). SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS
- Evropská komise (2009a). PUBLIC CONSULTATION ON RESPONSIBLE LENDING AND BORROWING IN THE EU, 15. června 2009
- Evropská komise (2009b). SUMMARY OF RESPONSES TO THE PUBLIC CONSULTATION ON RESPONSIBLE LENDING AND BORROWING IN THE EU, 30. listopadu 2009
- Evropská komise (2010). WORKING PAPER ON RESPONSIBLE MORTGAGE LENDING & BORROWING, 22. července 2010
- Evropská komise (2014): REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on the implementation of Directive 2008/48/EC on credit agreements for consumers
- Ipso and London Economics (2013): Study on the functioning of the consumer credit market in Europe
- Jiménez, G., Saurina J. (2006). Credit Cycles, Credit Risk, and Prudential Regulation: International Journal of Central Banking, pp. 55-98
- Mejstřík, M. Pečená, M., Teplý, P. (2008). Základní principy bankovníctví/Basic principles of banking, Nakladatelství Karlonimum
- Rösch, D. and H. Scheule (2007). Stress-Testing Credit Risk Parameters: An application to retail loan portfolios, Journal of Risk Model Validation, Vol. 1, No. 1, (Spring 2007), pp. 55-75
- Rysková, S. (2011). Krocení rozhodčích doložek, 27.9.2011, Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/kroceni-rozhodcich-dolozek>
- Trück, S., Rachev, S. (2005). Credit Portfolio Risk and Probability of Default Confidence Sets through the Business Cycle, Journal of Credit Risk, Vol. 1, No. 4, Fall 2005, pp. 61-88
- Zákon č. 145/2010 Sb. ze dne 21. dubna 2010 o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů

- www.breugel.org
- www.cnb.cz
- www.euractive.com
- www.eu2009.cz
- www.imf.org
- <http://yourmoney.moneyadvice.service.org.uk/>
- www.oecd.org
- www.rozhodneme.cz
- www.zIndex.cz
- <http://www.dictionaryofrealestate.com/definition/responsible-lending.html>
- <http://yourmoney.moneyadvice.service.org.uk/>

10. Přílohy

Tabulka 5: Seznam subjektů spadající pod regulaci a dohled ČNB k 30. 9. 2015

	Banky a pobočky zahraničních bank
1	Air Bank a.s.
2	Bank Gutmann Aktiengesellschaft, pobočka Česká republika
3	Bank of China (Hungary) Close Ltd. Prague branch, odštěpný z.
4	Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V. Prague Branch, o.s.
5	BNP Paribas Fortis SA/NV, pobočka Česká republika
6	BNP Paribas Personal Finance SA, odštěpný závod
7	Citibank Europe plc, organizační složka
8	COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha
9	Česká exportní banka, a.s.
10	Česká spořitelna, a.s.
11	Českomoravská stavební spořitelna, a.s.
12	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
13	Československá obchodní banka, a. s.
14	Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, o.s.
15	Equa bank a.s.
16	ERB bank, a.s.
17	Expobank CZ a.s.
18	Fio banka, a.s.
19	GE Money Bank, a.s.
20	HSBC Bank plc - pobočka Praha
21	Hypoteční banka, a.s.
22	ING Bank N.V.
23	J & T BANKA, a.s.

24	Komerční banka, a.s.
25	mBank S.A., organizační složka
26	MEINL BANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha
27	Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.
28	Oberbank AG pobočka Česká republika
29	Poštová banka, a.s., pobočka Česká republika
30	PPF banka a.s.
31	PRIVAT BANK AG der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich, pobočka ČR
32	Raiffeisen stavební spořitelna a.s.
33	Raiffeisenbank a.s.
34	Raiffeisenbank im Stiftland eG pobočka Cheb, odštěpný závod
35	Saxo Bank A/S, organizační složka
36	Sberbank CZ, a.s.
37	Stavební spořitelna České spořitelny, a.s.
38	Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Limited, Prague Branch
39	The Royal Bank of Scotland plc, organizační složka
40	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.
41	Volksbank Löbau-Zittau eG, pobočka
42	Všeobecná úverová banka a.s., pobočka Praha
43	Waldviertler Sparkasse Bank AG
44	Western Union International Bank GmbH, organizační složka
45	Wüstenrot - stavební spořitelna a.s.
46	Wüstenrot hypoteční banka a.s.
47	ZUNO BANK AG, organizační složka
	Družstevní záložny
48	AKCENTA, spořitelní a úvěrní družstvo
49	ANO spořitelní družstvo
50	Artesa, spořitelní družstvo
51	Citfin, spořitelní družstvo
52	České spořitelní družstvo
53	Družstevní záložna Kredit
54	Družstevní záložna PSD
55	Moravský Peněžní Ústav - spořitelní družstvo
56	Peněžní dům, spořitelní družstvo
57	Podnikatelská družstevní záložna
58	Záložna CREDITAS, spořitelní družstvo
	Platební instituce spadající pod kontrolu ČNB
59	AKCENTA CZ a.s.
60	American Express Payment Services Limited
61	Borgun hf.
62	Citfin - Finanční trhy, a.s.
63	COFIDIS s.r.o.
64	CYRRUS FX, a. s.
65	Diners Club CS, s.r.o., organizační složka

66	DIVIŠEK s.r.o.
67	EasyPay AD
68	ESSOX s.r.o.
69	EXCHANGE s.r.o.
70	FORTISSIMO, spol. s r.o.
71	Global Payments Europe, s.r.o.
72	Home Credit a.s.
73	Lufthansa AirPlus Servicekarten GmbH
74	MAYZUS FINANCIAL SERVICES LIMITED, organizační složka
75	MoneyGram International Limited
76	Patria Finance, a.s.
77	PayU Czech Republic s.r.o.
78	PES - Peněžní expresní service, s.r.o.
79	Roklen360 a.s.
80	SAB Finance a.s.
81	SAZKA FTS a.s.
82	Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.
83	Trustly Group AB
84	Western Union Payment Services Ireland Limited

Zdroj: ČNB

Tabulka 6: Seznam subjektů v ČLFA poskytující spotřebitelské úvěry k 30. 9. 2015

#	Název společnosti
1	BNP Paribas Personal Finance SA
2	COFIDIS s.r.o.*
3	ČSOB Leasing, a.s.
4	ESSOX, s.r.o.*
5	FCE Credit, s.r.o.
6	GE Money Auto, a.s.
7	GE Money Leasing, s.r.o.
8	Home Credit a.s.*
9	Mercedes-Benz Financial Services Česká republika s.r.o.
10	Provident Financial, s.r.o.
11	PSA FINANCE ČESKÁ REPUBLIKA, s.r.o.
12	Raiffeisen-Leasing, s.r.o.
13	sAutoleasing, a.s.
14	Toyota Financial Services Czech, s.r.o.
15	UniCredit Leasing CZ, a.s.
16	UNILEASING, a.s.
17	VLTAVIN leas, a.s.
18	Volkswagen Financial Services

Zdroj: ČLFA

Pozn. * platební instituce spadající pod kontrolu ČNB

Tabulka 7: Informace o parametrech modelového úvěru na 30 tis. Kč

A. Informace o spotřebitelském úvěru		
A1	Druh spotřebitelského úvěru	bezúčelový hotovostní úvěr
A2	Celková výše spotřebitelského úvěru	30 000 Kč
A3	Splatnost	12 měsíců
B. Informace o klientovi		
B1	Čistý měsíční příjem (mzda)	15 000 Kč
B2	Čistý měsíční příjem po odečtení všech nákladů	10 000 Kč
B3	Zápis v registru dlužníků	Ne
B4	Další závazky (měsíční splátky)	Ne
B5	Bydliště	Praha
B6	Druh bydlení	vlastní
B7	Zaměstnání	plný úvazek
B8	Rodinný stav	svobodný
B9	Potenciální zástava	vlastní byt
B10	Počet členů v domácnosti	1
B11	Počet osob bez příjmu včetně dětí	0

Zdroj: Autoři

Tabulka 8: Informace o parametrech modelového úvěru na 100 tis. Kč

A. Informace o spotřebitelském úvěru		
A1	Druh spotřebitelského úvěru	bezúčelový hotovostní úvěr
A2	Celková výše spotřebitelského úvěru	100 000 Kč
A3	Splatnost	60 měsíců
B. Informace o klientovi		
B1	Čistý měsíční příjem (mzda)	15 000 Kč
B2	Čistý měsíční příjem po odečtení všech nákladů	10 000 Kč
B3	Zápis v registru dlužníků	Ne
B4	Další závazky (měsíční splátky)	Ne
B5	Bydliště	Praha
B6	Druh bydlení	vlastní
B7	Zaměstnání	plný úvazek
B8	Rodinný stav	svobodný
B9	Potenciální zástava	vlastní byt
B10	Počet členů v domácnosti	1
B11	Počet osob bez příjmu včetně dětí	0

Zdroj: Autoři

Tabulka 9: Detailní výsledky Navigátoru pro úvěr na 30 tis. Kč

název	zkratka	potenciální věřitel	ex-ante parametry úvěru	ex-post parametry úvěru	celkem	pořadí
Air Bank	AB	10	10	9,3	9,8	1
Home Credit	HC	10	10	9,0	9,7	2
mBank	MB	10	9	8,8	9,35	3
Komerční banka, a.s.	KB	10	9	8,5	9,25	4
Equa Bank	EB	10	10	7,3	9,2	5
ZUNO BANK AG	ZUNO	10	9	7,5	8,95	6
Raiffeisenbank a.s.	RB	10	9	7,3	8,9	7
Cetelem	CET	10	10	6,0	8,8	8
ESSOX	ESSOX	10	9	6,5	8,65	9
ČSOB	ČSOB	9	9	7,0	8,4	10
ERA	ERA	9	7	8,0	7,95	11
Unicredit Bank	UCB	10	6,5	6,7	7,95	12
Sberbank CZ, a.s.	SB	8	7	9,0	7,85	13
Cofidis	Cof	8	7,5	7,0	7,55	14
Česká spořitelna, a.s.	ČS	8	6,5	5,0	6,65	15
Provident	PF	6	4	5,5	5,25	16
Český Triangl	ČT	5	5	5,2	5,05	17
Fair Credit International, SE	FC	3	5	7,5	4,95	18
Profi Credit	PC	7	3	4,0	4,9	19
Door Financial a.s.	DF	3	4	8,0	4,8	20
JET Money s.r.o.	JET	3	3	3,8	3,25	21
MSC	MSC	3	3	3,5	3,15	22
Tommy Stachi s.r.o.	TS	2	3	3,2	2,65	24
Helpfinancial	HelpF	3	2	2,5	2,55	25
Pronto Credit	PC	2	3	2,5	2,45	26
prijemne-penize.cz	Pr-p	3	3	0,5	2,25	27
Rilex půjčka	RILEX	3	2	1,5	2,25	27
petrovapujcka.cz	PP	2	3	0,5	1,85	29
aaapujcky.eu	AAA	2	2	0,5	1,55	30
bezzastavy.cz/	BZ	1	3	0,5	1,45	31
Fiusit	Fiusit	1	3	0,5	1,45	31
hotpujcka.cz/	HotP	1	3	0,5	1,45	31
Ihned-pujcka.cz	ihned	1	3	0,5	1,45	31
http://ipujckabezregistru.cz/	IPBR	1	3	0,5	1,45	31
naobcanku.org	NO	1	3	0,5	1,45	31
pujckabez.cz	PB	1	3	0,5	1,45	31
pujckapenize.cz	Ppen	1	3	0,5	1,45	31
schvalime.cz	SCHV	1	3	0,5	1,45	31
zlata-pujcka.cz	ZP	1	3	0,5	1,45	31
ecredit.cz	EC	1	0	1,5	0,85	41
fastpujcka.cz/	FP	1	0	0,5	0,55	42
hfs.cz/	HFS	1	0	0,5	0,55	42
Půjčka 500	P500	1	0	0,5	0,55	42
Půjčka bez účelu	PBÚ	1	0	0,5	0,55	42
Aretal	ARET	0	1	0,5	0,45	46
Bezva půjčka bez registru	BPBR	0	1	0,5	0,45	46
I-peníze	IP	0	1	0,5	0,45	46
Karlova půjčka	KP	0	1	0,5	0,45	46
pocitive-pujcky.717.cz/	PP717	0	1	0,5	0,45	46
promapujcky.cz/	PromP	0	1	0,5	0,45	46
Quick půjčka	Quick	0	1	0,5	0,45	46
acema.cz/	ACE	0	0	0,5	0,15	53
lehkapujcka.cz	LP	0	0	0,5	0,15	53
nejlepsi-pujcka.cz	NejP	0	0	0,5	0,15	53
operativnipujcka.cz/	OP	0	0	0,5	0,15	53

Tabulka 10: Detailní výsledky Navigátoru pro úvěr na 100 tis. Kč

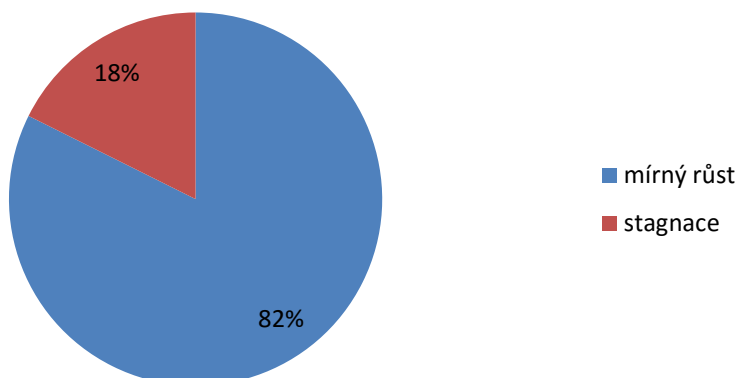
název	zkratka	potenciální věřitel	ex-ante parametry úvěru	ex-post parametry úvěru	celkem	pořadí
Air Bank	AB	10	10	9,3	9,8	1
Komerční banka, a.s.	KB	10	9	8,5	9,25	2
ZUNO BANK AG	ZUNO	10	9	7,5	8,95	3
Equa Bank	EB	10	10	6,3	8,9	4
Raiffeisenbank a.s.	RB	10	9	7	8,9	5
Cetelem	CET	10	10	6	8,8	6
ESSOX	ESSOX	10	9	6,5	8,65	7
mBank	MB	10	6,5	8,8	8,6	8
Home Credit	HC	10	6	9	8,5	9
Sberbank CZ, a.s.	SB	8	6,5	9	7,85	10
ČSOB	ČSOB	9	6,5	7	7,65	11
Cofidis	Cof	8	7,5	7	7,55	12
GE Money Bank	GE	10	7	4,5	7,45	13
Unicredit Bank	UCB	10	4	6,7	7,2	14
ERA	ERA	9	4	8	7,2	15
Expo Bank	Expo	10	4	6,3	7,1	16
Česká spořitelna, a.s.	ČS	8	6,5	5	6,65	17
Oberbank AG	OB	8	6,5	4,5	6,5	18
Waldviertel Sparkasse	WSPK	8	3	6,3	6	19
MSC	MSC	3	3	3,5	3,15	20
JMG Investments	JMG	1	2	6	2,8	21
prijemne-penize.cz	Pr-p	3	3	0,5	2,25	23
petrovapujcka.cz	PP	2	3	0,5	1,85	24
aaapujcky.eu	AAA	2	2	0,5	1,55	25
bezbanky.cz	BB	2	2	0,5	1,55	25
bezzastavy.cz/	BZ	1	3	0,5	1,45	27
Fiusit	Fiusit	1	3	0,5	1,45	27
hotpujcka.cz/	HotP	1	3	0,5	1,45	27
lhned-pujcka.cz	lhned	1	3	0,5	1,45	27
naobcanku.org	NO	1	3	0,5	1,45	27
pujckabez.cz	PB	1	3	0,5	1,45	27
pujckapenize.cz	Ppen	1	3	0,5	1,45	27
schvalime.cz	SCHV	1	3	0,5	1,45	27
zlata-pujcka.cz	ZP	1	3	0,5	1,45	27
Libria Capital	Libria	0	3	1,5	1,35	36
ecredit.cz	EC	1	0	1,5	0,85	37
pujcky-nemovitosti.cz	PN	0	0	2,5	0,75	38
fastpujcka.cz/	FP	1	0	0,5	0,55	39
hfs.cz/	HFS	1	0	0,5	0,55	39
Půjčka 500	P500	1	0	0,5	0,55	39
Půjčka bez účelu	PBÚ	1	0	0,5	0,55	39
Vitacredit	VC	1	0	0,5	0,55	39
I-peníze	IP	0	1	0,5	0,45	44
Karlova půjčka	KP	0	1	0,5	0,45	44
promapujcky.cz/	PromP	0	1	0,5	0,45	44
acema.cz/	ACE	0	0	0,5	0,15	47
damivam	DIV	0	0	0,5	0,15	47
mojepujcka.cz	MP	0	0	0,5	0,15	47
nebankovni-pujcka-bez-r	NPBR	0	0	0,5	0,15	47
operativnipujcka.cz/	OP	0	0	0,5	0,15	47
pujcky-bez-banky.cz	PBB	0	0	0,5	0,15	47
uverovapohotovost	uverP	0	0	0,5	0,15	47

Tabulka 11: Detailní výsledky Navigátoru 2014 pro 69 zkoumaných subjektů

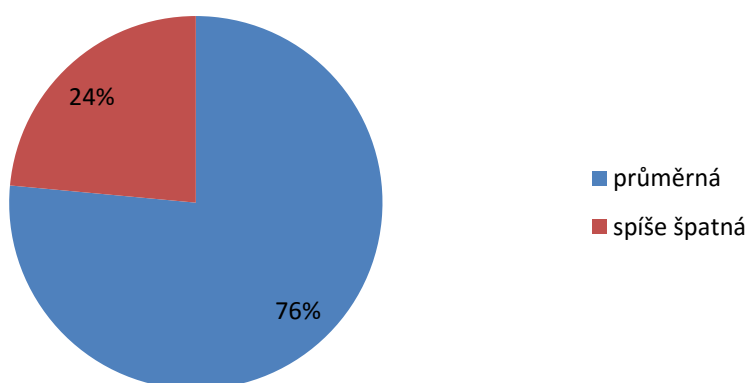
název	zkratka	kategorie	úvěr 30 000	pořadí 30 000	úvěr 100 000	pořadí 100 000	body celkem	pořadí
Air Bank	AB	bezpečný	9,8	1	9,8	1	9,8	1
Komerční banka, a.s.	KB	bezpečný	9,25	4	9,25	2	9,25	2
Home Credit	HC	bezpečný	9,7	2	8,5	9	9,10	3
Equa Bank	EB	bezpečný	9,2	5	8,9	4	9,05	4
mBank	MB	bezpečný	9,35	3	8,6	8	8,975	5
ZUNO BANK AG	ZUNO	bezpečný	8,95	6	8,95	3	8,95	6
Raiffeisenbank a.s.	RB	bezpečný	8,9	7	8,9	5	8,9	7
Cetelem	CET	bezpečný	8,8	8	8,8	6	8,8	8
ESSOX	ESSOX	bezpečný	8,65	9	8,65	7	8,65	9
ČSOB	ČSOB	bezpečný	8,4	10	7,65	11	8,025	10
Sberbank CZ, a.s.	SB	bezpečný	7,85	13	7,85	10	7,85	11
ERA	ERA	bezpečný	7,95	11	7,2	15	7,575	12
Unicredit Bank	UCB	bezpečný	7,95	12	7,2	14	7,575	12
Cofidis	CoF	bezpečný	7,55	14	7,55	12	7,55	14
GE Money Bank	GE	bezpečný			7,45	13	7,45	15
Expo Bank	Expo	bezpečný			7,1	16	7,1	16
Česká spořitelna, a.s.	ČS	bezpečný	6,65	15	6,65	17	6,65	17
Oberbank AG	OB	bezpečný			6,5	18	6,5	18
Waldviertel Sparkasse	WSPK	bezpečný			6	19	6	19
Provident	PF	bezpečný	5,25	16			5,25	20
Český Triangl	ČT	bezpečný	5,05	17			5,05	21
Fair Credit International, SE	FC	predátor	4,95	18			4,95	22
Profi Credit	PC	predátor	4,9	19			4,9	23
Door Financial a.s.	DF	predátor	4,8	20			4,8	24
JET Money s.r.o.	JET	predátor	3,25	21			3,25	25
MSC	MSC	predátor	3,15	22	3,15	20	3,15	26
JMG Investments	JMG	predátor			2,8	21	2,8	27
Tommy Stachi s.r.o.	TS	predátor	2,65	24			2,65	29
Helpfinancial	HelpF	predátor	2,55	25			2,55	30
Pronto Credit	PC	predátor	2,45	26			2,45	31
prijemne-penize.cz	Pr-p	predátor	2,25	27	2,25	23	2,25	32
Rilex půjčka	RILEX	predátor	2,25	27			2,25	32
petrovapujcka.cz	PP	predátor	1,85	29	1,85	24	1,85	34
aaapujcky.eu	AAA	predátor	1,55	30	1,55	25	1,55	35
bezbanky.cz	BB	predátor			1,55	25	1,55	35
bezzastavy.cz/	BZ	predátor	1,45	31	1,45	27	1,45	37
Fiusit	Fiusit	predátor	1,45	31	1,45	27	1,45	37
hotpujcka.cz/	HotP	predátor	1,45	31	1,45	27	1,45	37
Ihned-pujcka.cz	Ihned	predátor	1,45	31	1,45	27	1,45	37
http://ipujckabezregistru.cz/	IPBR	predátor	1,45	31			1,45	37
naobcanku.org	NO	predátor	1,45	31	1,45	27	1,45	37
pujckabez.cz	PB	predátor	1,45	31	1,45	27	1,45	37
pujckapenize.cz	Ppen	predátor	1,45	31	1,45	27	1,45	37
schvalime.cz	SCHV	predátor	1,45	31	1,45	27	1,45	37
zlata-pujcka.cz	ZP	predátor	1,45	31	1,45	27	1,45	37
Libria Capital	Libria	predátor			1,35	36	1,35	47
ecredit.cz	EC	predátor	0,85	41	0,85	37	0,85	48
pujcky-nemovitosti.cz	PN	predátor			0,75	38	0,75	49
fastpujcka.cz/	FP	predátor	0,55	42	0,55	39	0,55	50
hfs.cz/	HFS	predátor	0,55	42	0,55	39	0,55	50
Půjčka 500	P500	predátor	0,55	42	0,55	39	0,55	50
Půjčka bez účelu	PBÚ	predátor	0,55	42	0,55	39	0,55	50
Vitacredit	VC	predátor			0,55	39	0,55	50
Aretal	ARET	predátor	0,45	46			0,45	55
Bezva půjčka bez registru	BPBR	predátor	0,45	46			0,45	55
I-penize	IP	predátor	0,45	46	0,45	44	0,45	55
Karlova půjčka	KP	predátor	0,45	46	0,45	44	0,45	55
pocitive-pujcky.717.cz/	PP717	predátor	0,45	46			0,45	55
promapujcky.cz/	PromP	predátor	0,45	46	0,45	44	0,45	55
Quick půjčka	Quick	predátor	0,45	46			0,45	55
acema.cz/	ACE	predátor	0,15	53	0,15	47	0,15	62
damivam	DIV	predátor			0,15	47	0,15	62
lehkapujcka.cz	LP	predátor	0,15	53			0,15	62
mojepujcka.cz	MP	predátor			0,15	47	0,15	62
nejlepsi-pujcka.cz	NejP	predátor	0,15	53			0,15	62
nebankovní-pujcka-bez-registru	NPBR	predátor			0,15	47	0,15	62
operativnipujcka.cz/	OP	predátor	0,15	53	0,15	47	0,15	62
pujcky-bez-banky.cz	PBB	predátor			0,15	47	0,15	62
uverovapohotovost	uverP	predátor			0,15	47	0,15	62

9.2. Výsledky průzkumu mezi poskytovateli spotřebitelských úvěrů

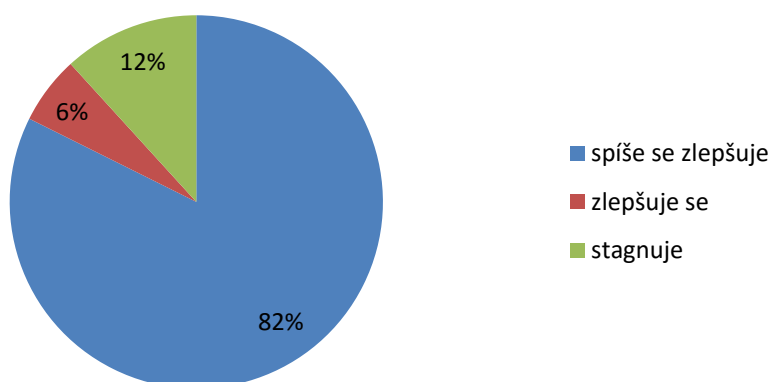
očekávaný vývoj trhu

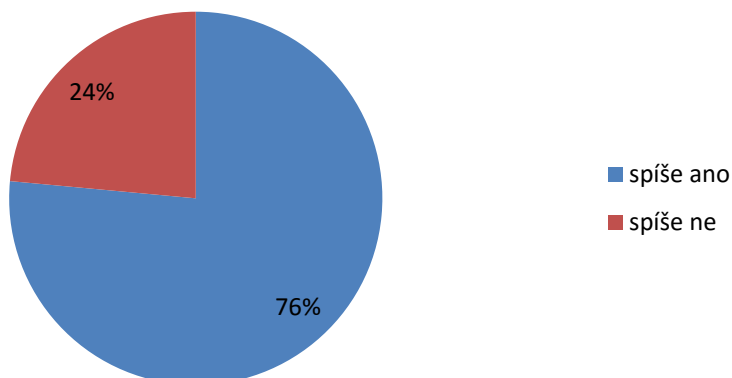
finanční gramotnost

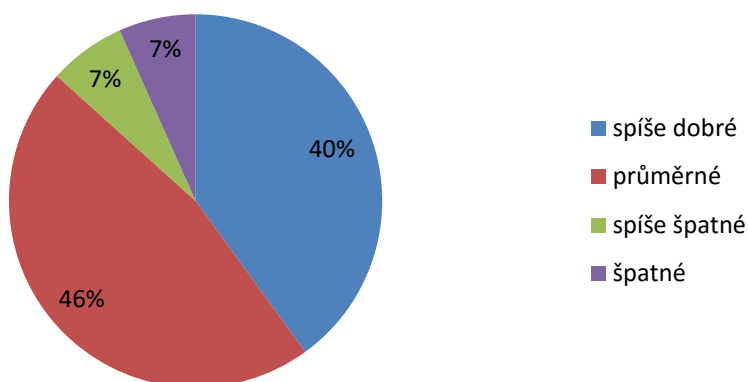
vývoj finanční gramotnosti

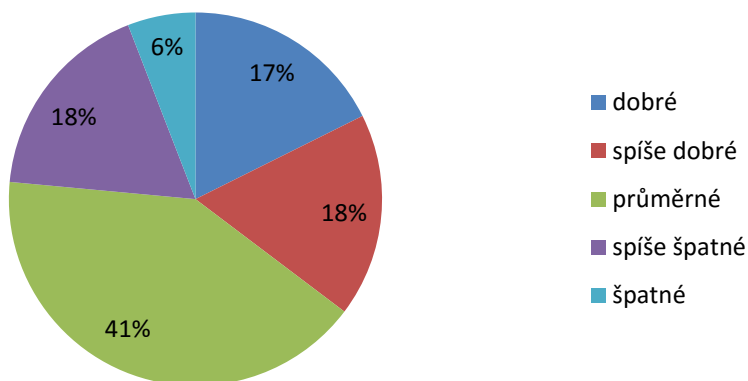
Chovají se spotřebitelé zodpovědně?

legislativní prostředí

připravovaná legislativa

V Praze dne 24. listopadu 2015

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc.

Ředitel EEIP, a.s.

Profesor financí a bankovníctví na Univerzitě Karlově v Praze

Koordinátor projektu Navigátor bezpečného úvěru

Mgr. Matěj Urban, M.Sc.

Projektový manažer a analytik EEIP, a.s.

Zpracovatel projektu Navigátor bezpečného úvěru

EEIP,a.s

Thunovská 12

118 00 Praha 1

Česká Republika

Tel.: +420 224 232 754

navigator@eeip.cz

Poznámka: Tato studie byla podpořena Grantovou agenturou České republiky – projektem č. GAČR 403/10/1235 – Institucionální reakce na selhání finančních trhů, a též společnostmi EEIP a.s. a Home Credit a.s